List izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka 20 lir, na šestih straneh 25 lir. Zaostale številke dvojno. Celoletna naročnina 1000 lir; polletna 500 lir; trimesečna 260 lir; mesečna 90 lir. Uredništvo: TRST, ulica Montecchi 6/II - tel. štev. 93-073, 93-806. Uprava: TRST, trg Duca degli Abruzzi 3, Dom pristaniških delavcev II. nadstr. - tel. štev. 28-402. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi in slike se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter 30 lir. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPED. IN ABBONAM. POST.

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S.T.O.

Živela Sovjetska zveza, zaščitnica STO!

OBNOVLJENA IZDAJA LETO V. ŠTEV. 268 — TRST - SOBOTA, 21. NOVEMBRA 1953 — CENA 20 LIR

Pravica samoodločbe

Dogodki okrog tržaškega rašanja se razvijajo z bliovito naglico. Po 8. oktobru, je bil signal za začetek pednje faze barantanja, smo li priče, da sta si kljub velimu hrušču v Beogradu in mu obe vladi vedno bolj otni ne samo glede potrebe, arveč v glavnem tudi glede čina in vsebine razkosanja. e sta že pristali na konfeno petih držav, ki naj bi končno razdelila naše Ozem- med obe sosedi. In ta konenca bi se morala vršiti v kajšem času, verjetno še mesec.

Kadar hiša gori ni časa razavljati, čigava bo in kako urejena. Treba jo je najej pogasiti, ker sicer bi poalo vsako razpravljanje odč.

Nekako tako je tudi danes nami Tržačani. Stojimo pred posredno pretečo nevarno, da tujci odločijo o nam Ozemlju, o njegovi razitvi, o usodi njegovega prevalstva. Mi tržaški Slovenci še posebno dobro zavedamo, kaj bi pomenilo razkosae STO po katerem bi nas dve tjini ali morda celo več pri pod Italijo, ostala tretjina bi — odrezana od mesta, ki edini vir dohodkov večine gospodarsko propadla. To bi zgodilo v primeru uresnive katerega koli Titovega edloga: razkosanja, internanalizacije mesta in drugih. Spričo te neposredne nevarsti za našo usodo je velikepomena za našo nadaljnjo rbo enotnost, ki so jo dosei v tržaškem občinskem sve-

Vse skupine — razen tiva Dekleve, ki je bil «bo» — so enodušno pristale zahtevo, «naj Organizacija uženih narodov izvede svodno glasovanje prebivalstva eh con glede rešitve teritoalnega vprašanja, ki se ga posredno tiče». Izvoljeni dski predstavniki so se zadali, da je v tem trenutku edina možnost, da preprenno preteče razkosanje.

Brez dvoma je, da svetovno vno mnenje ne bo moglo ezreti te soglasne zahteve in bodo tudi vlade, ki danes rantajo z nami, morale resno čunati z enodušno voljo Trčanov, da nočejo biti predet kravje kupčije med petidržavami, marveč, da hoo sami odločati o lastni udi. Pravica do samoodločbe rodov je danes obče priznain zato ji bodo tudi zahodne lesile težko odrekle upravinost; in če bi to storile, si do nakopale proti sebi vse etovno javno mnenje; Tržani pa bomo še vedno ohrali — kljub morebitni samoljni razdelitvi — pravico dar koli zahtevati revizijo ljenega diktata.

Kot zakleti sovražniki STO tržaškega ljudstva skušajo ovci prikazati enotno glasonje prejšnjega petka v menem svetu kot «pomoč rimemu imperializmu». Čudno le to, da se rimska vlada av nič ne navdušuje za to htevo in da jo tudi ne podra, marveč se še naprej tinja s Titom, da je treba zdeliti STO. S to zahtevo pa strinjajo vsi pravi Tržačani, sebno Slovenci, in so to že azili v nedavni podpisni akji.

Odločati o svoji bodoči prinosti pomenja izraziti svoo voljo glede treh vprašanj: hočejo, da ostane STO, da idejo pod Jugoslavijo ali pod Italijo. Katera od teh h zahtev bi dobila nadpovično večino, bi obveljala.

Mi smo prepričani, da bo va zahteva — za STO — dolla veliko večino glasov. ajti to je edina rešitev, s karo se danes strinjajo tako ovenci kot tudi večina Itanov; saj vedno bolj spredevajo, da pomeni katera li druga rešitev gospodarto propast mesta in Ozemlja. dino STO pa jamči vsakomur e pravice: narodne, politične, spodarske itd. Kdo bi oposkal, češ kaj pa, če bi na glavanju bili le dve možnosti: goslavija ali Italija. Tudi v m primeru bi imeli Tržačani oddajo belih ali drugače unienih glasovnic vso možnost preprečiti, da nobena od obeh žav ne bi dobila potrebne dpolovične večine, ter bi tao izsilili rešitev, ki si jo žele, je STO.

Z zahtevo, naj tržaško ljudvo samo odloča o svoji usoi, se prav nič nismo odpodali svoji osnovni zahtevi uveljavitvi mirovne pogodbe in za ustanovitev STO. Ti dve zahtevi si ne nasprotujeta. Obratno. Zahteva po svobodnem plebiscitu je v današnjem položaju edina pot, da dosežemo svoj cilj — tržaško neodvisnost. Akcija za to zahtevo pa bo pridobila v vsakem primeru mnogo novih pristašev Svobodnega ozemlja. In to posebno še v primeru, da enot na zahteva Tržačanov za plebiscit ne bi bila uslišana. Kajti tedaj ne bi nikomur ostala na izbiro druga rešitev kot pa uveljavitev mirovne pogodbe, če noče da bi bili bistveni narodni in gospodarski interesi njegovih rojakov nepopravljivo prizadeti.

Iz naštetih razlogov Slovenci sprejemamo to zahtevo kot svojo in bomo napravili vse, da jo uresničimo. Obenem pa bomo še bolj povečali svojo borbo za uveljavitev mirovne pogodbe in za ustanovitev STO. Zavedamo se, da je za to gigantsko borbo proti vojnim načrtom atlantskih sil z našim Ozemljem potrebna največja enotnost vseh, Slovencev in Italijanov. S svoje strani bomo, tako in še bolj kot doslej, prispevali v tem pogledu vse, kar je v naših močeh.

STANE BIDOVEC

NOV TITOV MANEVER ZA POSPEŠENJE RAZKOSANJA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

"Trst je treba ločiti od ostalega ozemlja" je poudaril fašistični poglavar v Beogradu

"Popovičev načrt" za sklicanje konference "tehnikov" že tekom novembra nekje v Švici - Kljub soglasnosti Tita in Pelle za razdelitev STO so razlike med zahtevami obeh tako velike, da bo težko priti do sporazuma

V razvoju tržaške krize je prišlo v preteklem tednu do novih pobud, katerih namen je pospešiti razkosanje STO. Značilno je, da so vse te pobude prišle s strani Tita in njegove vlade. To samo še enkrat potrjuje splošno znano dejstvo, da se anglo-ameriški imperialisti, katerim se zelo mudi čimprej spraviti s sveta tržaško vprašanje in tako utrditi atlantski blok, poslužujejo svojega najzvestejšega hlapca Tita v ta namen.

Konferenca petih, ki jo je prvotno predlagala Titova vlada, je naletela v rimskih vladnih krogih na razne ovire in pomisleke. Med temi je bil najvažnejši ta, da Italija ne bi mogla sodelovati na konferenci, če se že vnaprej ne določi nota od 8. oktobra kot osnova ,na kateri se bodo vršila pogajanja. Nadalje so tudi zahtevali, naj se pogajanja ne omejujejo samo na cono A, marveč naj se razpravlja o vprašanju razdelitve vsega Ozemlja.

Da bi se izognili vsem tem težavam in bi omogočili Pellovi vladi rešiti vsaj obraz, je Beograd stavil nov predlog, naj se skliče «konferenca tehnikov» vseh petih držav, ki naj «pripravi» vse potrebno za končno sklenitev dogovora, ki bi bil dejansko samo še formalen akt. Ta «predkonferenca» naj bi imela po mnenju nekaterih dolžnost ugotoviti, kakšne so največje koncesije, ki jih moreta dati Jugoslavija in Italija za dosego sporazuma o razdelitvi Ozemlja.

Kljub prvotni reakciji proti «Popovičevemu načrtu» so se rimski krogi pod pritiskom Washingtona in Londona sprijaznili z idejo «konference tehnikov». Italijanski vladni krogi so sprevideli, da taka «konferenca na nizkem nivoju» ne bi tako neposredno kompromitirala njihovega ugleda. Proti sklepom te «predkonference», ki bodo služili Anglo-američanom kot podlaga za nov in verjetno dokončen diktat, bi Rim lahko «protestiral».

Isto bi napravila, seveda, tudi Titova vlada. Končno pa bi se obe podredili, češ «diktat nam je bil vsiljen». Ta manever je torej edini način, da se obe vladi opereta pred svojim ljudstvom, ker ne bosta mogli izpolniti danih obljub.

Anglo - američani so sprejeli Popovičev načrt o «konferenci tehnikov» predvsem iz razloga, ker bi mnogo skrajšal postopek in v najkrajšem času mogel dokončno rešiti vprašanje, ki ovira njihove vojne načrte. V tem ciliju imajo, kot izgleda, namen sklicati to konferenco v najkrajšem času, po vsej verjetnosti še tekom tega meseca. Vršila naj bi se v kakem švicarskem mestecu. Anglo-američani delajo na tem, da bi že na tej konferenci prišlo do popolnega sporazuma in do dokončnih sklepov.

eVndar so kljub vsem tem prizadevanjem petih zahodnih vlad razlike med stališči Rima in Beograda še tako velike, da ni izključeno, da tudi to pot še ne pride do sporazuma. To bojazen je izrazil namestnik vrhovnega poveljnika atlantskih bojnih sil angleški maršal Montgomery, ko je v ponedeljek govoril v nekem klubu v Londonu. «Strašno bi bilo — je rekel — če bi se začeli prepirati med seboj». Spor za Trst je po njegovem «zelo nasičen z elektriko» in predstavlja nevarnost za atlantske načrte. Tržaško vprašanje postavlja Zahod «v vznemirljiv položaj».

Tudi zadnji govori titovskih predstavnikov niso povečali atlantskih upov na skorajšen sporazum. Kardelj je sicer v Ljubljani skušal pokazali popustljivost Beograda, ko je izjavil, da «je Jugoslavija pripravljena priznati suverenost Italije nad mestom Trstom v sporazumno določenih mejah»; s tem je nedvoumno povedal, da je Titova vlada pripravljena žrtvovati še nadaljnje tisoče Slovencev Italiji.

Tudi Tito je v svojem nedeljskem govoru v Beogradu ponovil, da je pripravljen prepustiti Trst Italiji. **«Mi ne vztrajamo na tem — je rekel — da bi Trst vzeli, ker ga nasilno nočemo vzeti. Ne bomo vztrajali, da bi ga dobili, ker ga nočemo dobiti z dobro voljo kogar koli...»** V «utemeljitev» je navedel, da **«sta večina mesta in njegovo središče italijanska».** Ko je naštel svoje predloge zadnjih mesecev za «rešitev» tržaškega vprašanja, kot so kondominij, internacionalizacija, itd., ter ugotovil, da je Rim vse te predloge odbil, je nadaljeval: **«Zdaj nastane vprašanje razdelitve.** Toda kakšne razdelitve?... zdaj pride v poštev edinole pravilna razdelitev, kar se da pravilna, da bi tako ustvarili znosen odnos med našo državo in Italijo.» V podrobnosti razdelitve se sicer ni spuščal, omenil pa je izredno zopet Skedenj in Žavlje, katera «sta etnično in po lastništvu čisto slovenska». Kajpak mu ne gre za te Slovence, pač pa za škedenjske plavže, za Industrijsko luko in za čistilnico nafte v Žavljah. Glavni njegov namen pa je gospodarsko uničiti Trst in Ozemlje z ločitvijo drugo od drugega. Že v uvodu svojih izvajanj glede tržaškega vprašanja je z vso surovostjo postavil: **«Trst je treba ločiti od ostalega ozemlja te cone. To je prvo.»**

Tudi Tito je poudaril, da se mu mudi in da je treba čimprej odstraniti tržaško vprašanje, ki ovira zbližanje Jugoslavije in Italije in s tem učvrstitev atlantske bojne fronte. Pozval je svoje imperialistične gospodarje ,naj pospešijo pogajanja za razkosanje: «Mi od naših zaveznikov zahtevamo: vzemite stvar resneje v roke in nikar se več ne opravičujte z raznimi diplomatskimi zvijačami in drugim. **Lotimo se resno tega vprašanja. Cas je dozorel! Ni treba dolgo čakati,** res da čas za nas ni najslabši, toda v položaju, kakršen je zdaj, **ne smemo izgubljati časa...»**

V sredo zvečer je v zaključku parlamentarne diskusije o tržaškem vprašanju spregovoril predsednik italijanske vlade Pella. Načelno je tudi on pristal na konferenco petih. Toda njegovi pogoji so taki, da bo le težko najti kompromis s Titovim stališčem. Odločno je odbil reševanje tržaškega vprašanja le v okviru cone A ter postavil zahtevo, naj konferenca najde rešitev, ki se nanaša na vse Ozemlje. Spričo znanega stališča Beograda, da o coni B sploh noče razpravljati, bo le težko priti do sporazuma. Tito je v svojem zadnjem govoru sicer omenil, da Italijani «zahtevajo Piran, Koper in Izolo, ki so spet v etničnem kompleksu zemljišč, na katerih žive Slovenci». Nadalje je Pella vztrajal, da mora ostati nota od 8. oktobra nepreklicna. Postavil je tudi zahtevo, da je treba konferenco dobro pripraviti, da se ne bi izjalovila. Vse te tri zahteve so v očividnem nasprotju s Titovimi zahtevami.

Skrbno pa se je Pella izognil zahtevi, ki jo je postavil v skupni resoluciji tržaški občinski svet, to je naj OZN izvede svobodno glasovanje prebivalstva obeh con glede bodoče usode Tržaškega ozemlja. Njegovo početje je ostro obsodil poslanec Giancarlo Pajetta, ki je zahteval že prej v interpelaciji, naj vlada sprejme pobudo tržaške občine za izvedbo svobodnega plebiscita. Pravtako ni hotel Pella izjaviti, da je proti razkosanju.

ENOTNA BORBA ZA S.T.O. JE NUJNA

Skupno branimo koristi Slovencev

Tržaški Slovenci bomo v teh težkih dneh preizkušenj postali bogatejši za eno važno spoznanje. Bolj kot kdaj prej bomo lahko sprevideli, kdo je naš prijatelj, kdo pa sovražnik; kdo nam hoče dobro in nam pomaga v težkih trenutkih, kdo nam pa želi slabo in izkorišča našo nesrečo. Čeprav pozno ali ne prepozno, je sleherni pošten Slovenec že spoznal vso nizkotnost prevare, s katero so nas hoteli titovci potegniti v svojo zločinsko igro za razkosanje STO, za odtrganje Trsta od podeželja, za narodno in gospodarsko uničenje vsega slovenskega prebivalstva.

Iz tega spoznanja je vznikla tudi odločitev, kaj nam je napraviti v tem trenutku, da bomo preprečili najhujšo nevarnost. Temu sklepu mora sedaj slediti tudi akcija, če hočemo, da bomo dosegli svoj cilj.

Mi komunisti smo bili vedno in smo tudi danes pripravljeni sodelovati v vsaki akciji za obrambo STO in koristi Slovencev, skupno z vsemi poštenimi Slovenci (izključujemo le nepobolj šljive titovske agente). Danes ponovno ponujamo svoje pošteno in odkrito sodelovanje povsod, kjer koli bi bilo to potrebno.

In potreb ni malo. Že sama akcija proti razkosanju nam nudi vsem Slovencem zelo široko področje enotne akcije: na občinah, med ljudstvom, v mednarodnem svetu. Noben dobromisleč človek ne more danes prezreti velike važnosti teh akcij, ki so lahko uspešne le, če so napravljene skupno, bodisi enotno ali vsaj vzporedno.

Se večje je področje obrambe ostalih konkretnih koristi tržaških Slovencev. Obramba naših narodnih pravic: našega jezika, naše šole, svobode kulturnega življenja; zaščita naših šolskih poslopij in učencev, zaščita sedežev naših kulturnih, gospodarskih in političnih ustanov in organizacij pred napadi fašistov. In končno obramba naših gospodarskih koristi: zaposlitev brezposelnih delavcev in nameščencev, ohranitev dela zaposlenim, zaščita kmečke proizvodnje, zaščita interesov trgovcev, obrtnikov in drugih slojev, ki iz dneva v dan težje občutijo rastočo gospodarsko krizo.

To vse in še marsikaj imamo braniti. Braniti pa bomo lahko le če se bomo zavedali nujnosti skupne akcije. Ne otežujmo že itak težkega položaja, v katerem se danes nahajamo po krivdi drugih, marveč skušajmo ga olajšati in dati našemu ljudstvu poguma, da ne obupa. To je danes naša zgodovinska naloga, polna odgovornosti. Edino enotni jo bomo lahko izpolnili.

bis.

V par mesecih je bilo v Keniji umorjenih 3.000 mož, 55 tisoč oseb je pa v zaporih. Pri zatiranju kenijskega ljudstva je zaposlenih 20.000 angleških vojakov, 20.000 policistov in formacija bombnikov.

NA BERMUDIH BODO POTRDILI POLITIKO OBOROŽEVANJA IN VOJNE

Tajen dogovor med Z. D. A. in Adenauerjem o obnovi nemškega letalstva, mornarice in vojske

Odločen odpor francoskih poslancev proti ustanovitvi "evropske vojske"

Bolj ko se bliža dan sestanka ministrskih predsednikov zahodnih velesil na Bermudih, toliko bolj očiten postaja njegov resničen namen: pripraviti načrt za nadaljnjo politiko oboroževanja in vojnih priprav. Ta konferenca ima namen preučiti številna vprašanja svetovne politike, kot so nemško vprašanje, tržaški problem, nemško-francoski spor za Posarje, odnosi do LR Kitajske, odnošaji med Anglijo in Egiptom odn. Perzijo in verjetno še druga.

Resnične cilje bermudske konference najbolje osvetljuje skupen odgovor zahodnih velesil na sovjetsko noto od 3. novembra, v kateri je ZSSR predlagala sklicanje konference predstavnikov Sovjetske zveze, Združenih držav, LR Kitajske, Velike Britanije in Francije, katera naj bi preučila najvažnejša vprašanja svetovne politike ter skušala najti mirno rešitev vseh spornih problemov. Odgovor je bil istočasno objavljen poleg v zahodnih treh prestolnicah tudi v Bonnu, prestolnici Zahodne Nemčije, s čemer so hotele velesile prikazati Nemčijo kot četrto velesilo, vredno zavezništva ostalih treh. Vse predloge, ki jih je stavila ZSSR, so tri zahodne vlade ne samo molče odbile, marveč v svojem poročilu celo popolnoma potvorile trdeč, da Sovjetska zveza odbija zahodna vabila za reševanje mednarodnih vprašanj.

Ta cinična odklonitev zadnjega sovjetskega vabila jasno dokazuje, da so Amerika in pod njenim vodstvom tudi Anglija in Francija trdno odločene še naprej voditi politiko mednarodne napetosti in vojnih priprav. Nov dokaz za to prinaša radijska postaja demokratičnega sektorja Berlina. Ze pred dnevi je berlinski radio objavil vest, da sta Amerika in Zahodna Nemčija sklenili tajen dogovor o obnovitvi nemške vojske s skupno 24 divizijami poleg onih, ki naj bi bile vključene v «evropsko vojsko», ter o ustanovitvi nemške mornarice z velikim številom podmornic. Prejšnji petek pa je isti radio prinesel novico, da je bil med ZDA in Adenauerjevo vlado sklenjen tudi tajen dogovor o povečanju nemškega letalstva. Po tem dogovoru bo smela Nemčija namesto dosedanjih 1.300 letal imeti odslej skupno 2.200 letal, to je 1.800 lovcev in lahkih bombnikov, 225 nočnih lovcev ter 175 trasportnih in izvidniških letal. S to pogodbo je praktično odprta nemški vojski pot k pripravi novega napada proti njenim sosedam.

Ti samovoljni ukrepi ZDA in njihovi načrti za snovanje takozvane «evropske vojske», ki bi bila v resnici pretežno nemška Wehrmacht z divizijami ostalih evropskih satelitov in pod poveljstvom nacističnih generalov, vzbujajo po zahodnoevropskih državah vedno hujši odpor. V francoskem parlamentu je prišlo v zadnjih dneh do hudih napadov proti Lanielovi vladi, ki skuša čimprej dobiti odobrenje parlamenta v tej zadevi. Komunistični poslanec Kriegel-Valrimont je v debati izjavil, da delati Evropo brez Sovjetske zveze pomeni kovati nemški kontinent. Tudi številni poslanci drugih političnih skupin so ostro zavrnili načrt ustvariti evropsko vojsko, opozarjajoč na vedno bolj pretečo nevarnost obnovljene nemške Wehrmacht. V znak protesta proti tej ameriški nakani je 42 socialdemokratskih poslancev izstopilo iz socialističnega gibanja za Združene evropske države.

Nemiri v Perziji

TEHERAN — Nadaljuje se proces proti bivšemu ministrskemu predsedniku Mosadeku.

Medtem skuša Zahedi s silo zadušiti odpor ljudstva, ki je uprizorilo velike manifestacije v korist Mosadeku. Na stotine oseb je bilo aretiranih in deportiranih na otok Khang v Perzijskem zalivu. Stirje manifestanti so bili pri neredih ubiti. Vlada je uvedla pravo obsedno stanje. Policija je napadla in razdejala veliko število trgovin, ki so bile v dneh manifestacij zaprte v znak solidarnosti z Mosadekom.

OZN NAJ IZVEDE GLASOVANJE PREBIVALCEV obeh con o usodi Svobodnega tržaškega ozemlja

Vse politične skupine v tržaškem občinskem svetu podprle gornjo zahtevo ter poziv, naj OZN pošlje komisijo, ki naj ugotovi krivce zadnjih izgredov ter zagotovi mir in red

V petek se je v tržaškem občinskem svetu nadaljevala razprava o tržaškem vprašanju, v kateri so izrazili svoje mnenje še številni svetovalci raznih skupin. Po zaključeni razpravi je podžupan inž. Visintin predložil mestnemu svetu naslednjo resolucijo občinskega odbora:

Tržaški občinski svet ponovno potrjuje svojo soglasno obsodbo zadnjih žalostnih dogodkov, za katere pada glavna odgovornost na okupacijske oblasti. Osvaja si zahtevo občinskega odbora, da naj se izvrši stroga preiskava o odgovornostih za neupravičeno uporabo orožja, za vse izvršene protizakonitosti in zlorabe oblasti ter da se krivci kaznujejo. Zahteva, naj se popolnoma osvetli resnica, ki je bila tendenciozno ponarejena s strani ZVU, tudi v pogledu značaja manifestacij v enostranskih verzijah, sprejetih od londonske in washingtonske vlade, ne da bi bila vzeta v poštev in ocenjena številna dokazna pričevanja nepristranskih in treznih državljanov ter objektivnih inozemskih opazovalcev. Ohrabren od podpore italijanskega parlamenta in volje vseh miroljubnih narodov, smatra za potrebno in nujno, da se izmučeno prebivalstvo obeh con umiri in se mu zajamči sedanja in bodoča usoda tako na politično-narodnostnem, kot na gospodarsko-socialnem področju v skladu z osnovnimi pravicami človeka. Ponovno poudarja neodložno demokratično zahtevo, po kateri ni dovoljeno razpolagati z usodo narodov, ne da bi jih prej vprašali za njihovo, svobodno izraženo mnenje.

Zahteva od OZN:

1.) da pošlje na Ozemlje komisijo, ki naj nujno preuči nevzdržno stanje v obeh conah, ugotovi bližnje in daljne razloge sedanjega stanja velikega neugodja, v katerem se nahaja tržaško in istrsko prebivalstvo, nemudoma zagotovi osnovne človečanske pravice, zajamči celovitost in nedeljivost obeh con;

2.) da razpiše svobodno glasovanje prebivalstva obeh con glede rešitve ozemeljskega vprašanja, pri katerem je neposredno zainteresirano.

Sledile so glasovalne izjave raznih svetovalcev, ki so se v glavnem, nekateri z malimi pomisleki, strinjali z resolucijo.

Tovariš Vidali je v svoji glasovalni izjavi poudaril, da resolucija ne zadovoljuje v celoti nobene skupine; ona predstavlja kompromis, ki ga lahko sprejmejo vse skupine, tudi indipendentisti in skupina SDZ, katere je posebej opozoril, naj se zavedajo resnosti trenutkov, ki jih preživljamo in naj se ne vzdržijo.

Izrazil je tudi željo, da se svetovalci ne bi omejili le na glasovanje resolucije, temveč da bi vse skupine tudi potem redno delale na tem, da se konkretno prepreči razkosanje in se doseže plebiscit. Končno je govornik izjavil, da je tudi komunistična skupina popustila v nekaterih točkah postranskega značaja, da dokaže svojo dobro voljo in odločnost prispevati k rešitvi tržaškega vprašanja v duhu miru ter ponovno toplo pozval indipendentiste in odv. Agneletta na razumevanje in izrazil upanje, da bo resolucija postala meso in kri vsega tržaškega prebivalstva za dosego plebiscita.

Sledile so izjave ostalih svetovalcev, med njimi svetovalca Agneletta od Slovenske demokratske zveze, ki je predlagal, naj se resolucija glasuje razdeljeno, ker se z uvodom ne strinja, dočim je pripravljen glasovati za drugi del, to je za obe zahtevi na OZN.

Po intervenciji župana, ki je v glavnem polemiziral s komunisti in socialisti ter svetovalko PSVG Gruber-Benco, je govoril indipendentistični svetovalec Giampiccoli. V svojem in v imenu svetovalcev Agneletta in Cusina od Tržaškega bloka je predlagal nekatere spremembe k uvodu resolucije in zahteval, naj se resolucija

(Nadaljevanje na 4. strani)

Jutri, v nedeljo, 22. 11. ob 9. uri
bo v dvorani
„Kraljič"
sestanek slovenskih komunistov

ZOPET JE ODPRT mavzolej Lenina-Stalina

Prvi dan je nad 10.000 ljudi obiskalo nepozabna voditelja

MOSKVA — V torek so prvič po smrti tovariša Stalina odprli mavzolej, kjer počivajo posmrtni ostanki dveh velikih učiteljev svetovnega proletariata, Lenina in Stalina. Končano je balzamiranje Stalinovega trupla in sedaj leži poleg Lenina, kot da mirno počiva.

Obiski so se začeli s številnimi delegacijami iz vseh strani Sovjetske zveze in iz inozemstva. Prvi dan je obiskalo mavzolej preko deset tisoč oseb, ki so dolgo potrpežljivo čakale na Rdečem trgu, da pridejo na vrsto. Odslej bo mavzolej redno odprt za obiskovalce pet dni v tednu.

Tragična smrt uglednega trgovca

V četrtek se je smrtno ponesrečil ugledni slovenski lesni trgovec Josip Trebec iz Sv. Ivana. Trebec se je vozil s tovornikom, naloženim z lesom iz Vidma v Avstrijo, ko se je v bližini mesteca Borovlje težki tovor premaknil in padel na šofersko kabino ter usmrtil tržaškega trgovca in dva avstrijska gozdarja.

Vest v tragični smrti Josipa Trebca je pretresla vse svetoivansko prebivalstvo, ki ga je poznalo in cenilo.

Čemu zahvale?

V zadnjem času so titovci in nekateri njihovi pripreženiki zboleli za hudo manijo: vsi vprek se zahvaljujejo Titu. Zahvaljevanje je lepa navada olikanih ljudi in upravičeno smatramo za neotesanca in nehvaležneža onega, ki se ne bi zahvalil za prejete dobrote.

Toda vprašanje, ki ga stavljamo tem ljudem, je prav v tem: Za kaj so se imeli v teh zadnjih dveh mesecih zahvaljevati Titu? Kaj je beograjski diktator napravil dobrega tržaškim Slovencem?

Da jim olajšamo odgovor, naj navedemo le par dejstev, ki bodo najbolje prikazala upravičenost te plohe zahval:

1. Po Titovi zaslugi (z njegovim govorom na Okroglici) je bilo pred dvema mesecema in pol ponovno in z vso ostrino sproženo tržaško vprašanje, kar je povzročilo doslej največjo napetost in neposredno nevarnost za razkosanje.

2. Tito je (čeprav na namig atlantskih gospodarjev in dogovorno s Pello) za njegovo razkosanje poslal na mejo cone A več divizij.

3. Fašistični maršal je pokazal vso svojo «ljubezen» do Slovencev s svojimi predlogi, ki jih je iznesel v Leskovcu, Beogradu in drugod, kateri se vsi strinjajo v tem, da Italija lahko dobi Trst in z njim najmanj 60.000 Slovencev. Za ostale Slovence pa bo poskrbel tako, da bodo izgubili možnost iti na delo ali prodajat svoje pridelke v mesto ter bodo tako gospodarsko propadli.

4. Spustil je z vrvi svoje psekrvaše, to je najbesnejše udbovske agente, ki prihajajo iz cone B in Jugoslavije teroризirat edino le slovensko ljudstvo, dočim se istočasno bratijo z misini na njihovih škvadrističnih pohodih.

To je v glavnem, kar je napravil Tito v zadnjem času. In menda ni niti ena od teh «zaslug» potrebna zahvale. Nasprotno, vse to in še marsikaj drugega, kar je napravil fašistični tiran v teh mesecih, je bilo samo na škodo Tržačanov, posebno še Slovencev. Prizadeti utemeljujejo svoje zahvale s tem, češ da je «odločna diplomatska akcija in prisotnost jugoslovanske armade preprečila prihod Italije v Trst». Neresničnost te trditve je več kot očitna. Predvsem je iz poteka dogodkov jasno, da je bilo vse skupaj dogovorjeno med Washingtonom, Londonom, Beogradom in Rimom.

Poleg tega je pa prav iz Titovih izjav razvidno, da je prav on tisti, ki že od leta 1951. ponuja Italiji Trst. Njegov predlog iz Leskovca je po priznanju samih titovcev slabši, kot je diktat od 8. oktobra.

Čemu torej vse te zahvale? Se morda strinjate s Titovimi predlogi? Povejte rajši odkrito, bomo vsaj sedeli, kaj ste in kaj hočete. Tako kot Dekleva, ki se — kot izgleda iz njegovega intervjuva dopisniku «Sl. poročevalca» — popolnoma strinja s Titovo tezo o STO. Ta «vzglednl» voditelj, ki je še teden prej na tiskovni konferenci v ul. R. Manna izjavil: «Mi se ne strinjamo s Titom», je popolnoma spremenil svoje «načelno» stališče ter izjavil, «da tržaški Slovenci sprejemajo sleherno rešitev, ki bi preprečila, da bi se italijanski imperializem ponovno vsidral v Trstu. Če pa ne bo mogoče preprečiti prihoda Italijanov v Trst ,potem želimo in zahtevamo, da niti ped slovenske zemlje ne ostane izven meja matične domovine». Pripominjamo, da je Dekleva dal to izjavo kot vodja delegacije županov in svetovalcev, ki je bila pri Titu.

Do danes še nismo videli kakršnega koli preklica te izjave s strani drugih udeležencev. Kaj se strinjajo z njimi? Kaj niso nekateri postavili svojega stališča po STO? Tudi o tem ni bilo nobenih jasnih izjav. Kaj naj pomeni ves ta molk? Ali naj smatramo njihovo zahvalo Titu za zadosten odgovor na naša vprašanja?

Tržaški Slovenci bi radi imeli na ta vprašanja jasen odgovor.

OD TEDNA do tedna

PETEK, 13. novembra: Italijanska centralna komisija za cene je sklenila, da bo predložila ministrskemu svetu 10 odstotno povišanje železniških tarif in ne 25 odst. kot je prvotno nameravala, vendar pa predvideva, da bodo pozneje ponovno povišali cene železniških prevozov — *V Turčiji* se vrši proces proti 167 komunistom in demokratom, obtoženim po ameriškem vzorcu, da so «zagovarjali in pripravljali nasilno strmoglavljenje vlade in ustvaritev proletarske diktature po komunističnih metodah» — *V podpalubju* parnika «Marechal Yoffre», ki je priplul v Marseilj so carinniki našli skritih 150 kg opija in 500 gr morfija.

SOBOTA, 14. novembra: V Pan Mun Džomu je bil dosežen kompromisni sporazum, po katerem bosta sestavljeni dve podkomisiji «na visoki ravni» od katerih bo ena preučila vprašanje dneva in kraja korejske mirovne konference, druga pa vprašanje udeležencev iste — *V neki vasi* na grško-albanski meji so se predstavniki albanskega Rdečega križa srečali s predstavniki grškega Rdečega križa, katerim so izročili pomoč albanskega ljudstva, v obleki in drugih predmetih, za žrtve zadnjih potresov na Jonskih otokih — *V Španiji* je prispel admiral Arthur W. Radford, načelnik ameriškega glavnega stana.

NEDELJA, 15. novembra: Po pisanju avstrijskega časopisja je bil bivši zunanji minister Gruber za časa vojne v službi ameriške vohunske službe in bo njegov odstop vplival na avstrijsko zunanjo politiko — *Laburistični* poslanec Bevan je v nekem govoru zahteval, naj Anglija poveča svoje trgovske izmenjave z Vzhodom in naj ne prevzema nase odgovornosti za ameriško politiko proti LR Kitajski — *Francoska* ofenziva na področju Ninh Binha se je končala z zmago vietnamskih ljudskih sil.

PONEDELJEK, 16. novembra: V Rokavskem prelivu je zaradi megle francoski parnik «Perou» trčil ob italijansko tovorno ladjo «Vittoria Claudia», ki se je v trenutku potopila; samo 5 mornarjev se je rešilo, ostalih 21 pa je izgubilo življenje v morskih valovih — *V Peking* je prispela indonezijska trgovska delegacija, ki bo začela pogajanja za sklenitev trgovskega sporazuma med Indonezijo in LR Kitajsko — *Na Finskem* je prvi minister Sakkari sestavil novo vlado v kateri so prvič po vojni tudi 4 konservativci.

TOREK, 17. novembra V francoskem parlamentu se je začela bitka proti ustanovitvi evropske vojske; Laniel si skuša zagotoviti podporo določenih skupin, da bi dosegel odobritev podpisa in se s tem izognil vladni krizi — *V Belgiji* je v nekem rudniku spet zasulo pet rudarjev od katerih so trije poginili; dva sta bila italijanske eden pa poljske narodnosti — *V Angliji* se je pojavila prva gosta megla, ki je ustavila ves zračni in pomorski promet; ob tej priliki so Angleži začeli rabiti nove maske proti megli.

SREDA, 18. novembra: V Franciji je 42 socialdemokratskih poslancev izstopilo iz takoimenovanega socialističnega gibanja ta Združene države Evrope, kar je povzročilo krizo v socialdemokratski stranki in omajalo pozicije Laniela — *V Filadelfiji* vrši komisija za protiameriško dejavnost strogo preiskavo o «komunističnem prodiranju v šole»; v dveh dneh je bilo zaslišanih 15 učiteljev — *Kitajsko-korejska* delegacija je na predkonferenci v Man Mun Džomu predlagala, naj bi se predstavniki nevtralnih držav udeležili mirovne konference kot opazovalci.

ČETRTEK, 19. novembra: V mestu Oaxaca (Mehika) so se vélike mednarodne avtomobilske dirke začele s hudo nesrečo; neki dirkač se je zaletel v množico, pri čemer je bilo šest oseb ubitih in mnogo ranjenih — *V Firencah* in Sestu je bila mogočna splošna stavka v obrambo ogroženih tovarn, ki jih hočejo zapreti, tisoče delavcev pa odpustiti. — *Eisenhower* je podpisal uredbo, po kateri je prepovedano izvažati v vzhodne države 50.000 vrst blaga od surovin do zdravil.

TITO ŠE NAPREJ PRODAJA Trst in Slovence Italiji

Od podpisa mirovne pogodbe z Italijo ni Titova vlada nikdar hotela ustanovitve Svobodnega tržaškega ozemlja, ki bi pomenilo za tržaško prebivalstvo najboljšo rešitev vseh njegovih teženj, političnih, narodnih in gospodarskih. Beograd ni nikdar zahteval uveljavitev statuta STO, ki edini jamči uživanje popolne narodne enakopravnosti.

S svojimi predlogi za razkosanje Ozemlja med Jugoslavijo in Italijo je **Tito izdal tržaške** Slovence in njihove osnovne koristi. Že od leta 1951. ponavlja, da je pripravljen odstopiti Trst s 63.000 Slovenci Italiji.

Po zločinskem diktatu od 8. oktobra je Tito stavil za nas Slovence še slabše predloge. Dočim anglo-ameriška nota govori le o **upravi** Italije nad cono A, pa je Tito pripravljen dokončno izročiti Trst in tržaške Slovence pod **suverenost** Italije.

To je potrdil v mnogih prilikah v zadnjem mesecu.

V intervjuvu agenciji "France Press" je 22. oktobra izjavil:

"... Sem dal nov predlog o ustanovitvi dveh avtonomnih enot. Sodil sem, da gre končno za ponudbo, ki bi po mojem mnenju lahko zadovoljila zahteve Italije, **da pride mesto Trst pod njeno suverenost.**"

Njegova desna roka Kardelj je šel še dalje ter ponudil poleg Trsta še del cone A. Na volilnem shodu v Ljubljani 10. novembra 1953. je rekel:

"Vsem je znano, da je **Jugoslavija pripravljena** pod določenimi pogoji **priznati italijansko suvernost nad mestom Trstom v sporazumno določenih mejah.**"

Tito je 15. novembra 1953. na volilnem zborovanju v Beogradu potrdil svoje izdajstvo nad tržaškimi Slovenci s prepustvijo Trsta s 63.000 Slovenci Italiji in z gospodarskim uničenjem ostalih Slovencev cone A:

Trst v coni A je treba ločiti od ostalega ozemlja te cone ... Mi ne vztrajamo na tem, da bi Trst vzeli, ker ga nasilno nočemo vzeti. **Ne bomo vztrajali, da bi ga dobili, ker ga nočemo dobiti** z dobro voljo kogar koli .., **Zahtevamo vso cono A razen Trsta ...**

Čas je dozorel ... ne smemo izgubljati časa.

Slovenci! enotno se uprimo razkosanju ter zahtevajmo ustanovitev svobodnega tržaškega ozemlja!

SEJA CENTRALNEGA KOMITEJA KOMUNISTIČNE PARTIJE STO

MOBILIZIRAJMO VSE SILE da preprečimo razkosanje Ozemlja

V soboto, 14. in v nedeljo, 15. novembra 1953. je pod predsedstvom tovariša Alojza Pirca zasedal Centralni komite Komunistične partije STO. Generalni sekretar tov. Vittorio Vidali je podal poročilo o razvoju situacije po objavi angloameriške note od 8. oktobra, kateremu je sledila plodna diskusija. Centralni komite je sklenil, da imenuje za stalnega člana CK tovariša Paola Sema na mesto preminulega tovariša Avrelija Uršiča in da kooptira tov. Elia Giacomina, upravnika Partije, kot kandidata Centralnega komiteja.

V zaključku zasedanja je Centralni komite odobril naslednjo resolucijo:

Centralni komite KP STO je na svoji seji, ki je bila 15. t. m., soglasno odobril poročilo sekretarja tov. Vidalija ter politično linijo Izvršnega komiteja. Sklenjeno je bilo, naj se nadaljuje s podvzetimi akcijami za združitev delavcev in prebivalstva Ozemlja v borbi proti vsakemu razkosanju in mejnim popravkom. Se nadalje naj se zahteva plebiscit, kateri v ničemer ne nasprotuje zahtevi glede spoštovanja mirovne pogodbe, na kateri dejansko Komunistična partija še nadalje odločno vztraja. Plebiscit predstavlja danes najboljši način, s katerim je mogoče preprečiti barantanje; obenem predstavlja učinkovito možnost borbe za uveljavitev mirovne pogodbe.

Današnji politični položaj označujejo resne nevarnosti, ki pretijo našemu prebivalstvu v zvezi s tekočimi pogajanji med zapadnimi velesilami, katere iščejo celo take rešitve, ki bi bile slabše od znane dvostranske note.

C.K. je odobril resolucijo, ki je bila izglasovana v tržaškem občinskem svetu in ki predstavlja pravo izhodišče za nadaljnje enotne akcije, ki lahko omogočijo ustvaritev široke fronte Slovencev in Italijanov tega Ozemlja v borbi za skupno obrambo.

Komunistična partija je danes bolj kot kdaj koli poklicana, da uveljavi proletarski internacionalizem, v čigar duhu se morajo učvrstiti vezi med tu živečim prebivalstvom, zato, da se doseže mirno življenje in da se preprečijo vse intrige in provokacije imperialistov in njihovih agentov.

Centralni komite je odobril tudi stališče, katerega se je držala Partija v zadnjem času, zlasti za časa zadnjih dogodkov v Trstu. To odkrito in nedvoumno stališče je prav gotovo v veliki meri pomagalo ljudskim množicam, da so se pravilno usmerile. Prav gotovo je pripomoglo tudi k temu, da ni prišlo do nadaljnjih žrtev; obenem pa je opozorilo druge stranke in vse meščane na odgovornost, ki jo imajo v tem času.

Prav tako je Centralni komite odobril izid posebnih številk «Dela in «Lavoratore», v katerih bodo analizirani vsi dogodki, kakor tudi to, kdo nosi odgovornost zanje.

Komunistična partija mora v tem času opraviti zelo važno nalogo med slovenskim prebivalstvom v okoliških vaseh. Ojačiti mora razkrinkanje in obsodbo titovstva ter poživiti borbo proti njemu. Utrditi mora borbo za obrambo nacionalnih pravic Slovencev in za njih zaščito. Borba proti internacionalizaciji Trsta, proti razdelitvi STO v dve avtonomni enoti, kakor tudi borba proti plebiscitu, ki bi bil omejen samo na mesto Trst, predstavljajo važne cilje v borbi proti rešitvam, ki jih zagovarjajo titovci na škodo celovitosti Tržaškega ozemlja in zlasti cone A. Plebiscit, katerega zahtevamo, mora biti res pravi, iskren in demokratičen izraz vseh prebivalcev v obeh conah Ozemlja.

Potrebno je, da komunisti, zlasti v tem resnem trenutku, vsestransko delajo zato, da pride do čim večje združitve in enotnosti ljudskih množic v njih borbi za politične, gospodarske in socialne zahteve.

Za uresničitev vsega tega mora biti vsa Partija neprestano mobilizirana. Aktivizirati je treba vse člane. Poživiti je treba raznovrstne pobude, učvrstiti notranjo demokracijo.

V teh časih zavzema posebno važnost kampanja za obnavljanje članskih izkaznic, kakor tudi kampanja za pridobivanje novih članov za Partijo. Obenem pa je potrebno, da Partija učvrsti svojo budnost ter okrepi ideološko in organizacijsko enotnost v svojih vrstah.

Svoje vrste mora Partija številčno povečati, istočasno pa jih mora tudi dvigniti na višjo ideološko raven. Izkoristiti mora vse možnosti za to, da pripelje v svoje okrilje dosti novih borcev, zvestih stvari delavskega razreda, proletarskemu internacionalizmu, socializmu in miru.

Razstava slik o življenju v Sovjetski zvezi pri Sv. Ani. Zanjo vlada veliko zanimanje

★ ŽIVLJENJE IN DELO NAŠE PARTIJE ★

V NOVO LETO z novo izkaznico

Leto 1953. se približuje koncu in, kot vsako leto, bo tudi letos naša Partija napravila obračun našega političnega delovanja. Ta obračun bodo napravile vse sekcije in celice in vsak tovariš.

Politična borba, ki jo danes vodimo, je ponovni preizkusni kamen za vsakega tovariša. Brez dvoma se naša Partija bori z vso odločnostjo proti vsem sovražnikom STO, ki so obenem tudi sovražniki delavca in kmeta, obrtnika in trgovca. Te sovražnike dobimo v večjem ali manjšem številu tudi po vseh naših vaseh pod imenom titofašisti, ki rovarijo, lazejo, pretepajo, izzivajo miroljubnega delavca, kmeta, poštenega Slovenca. Tem divjakom in bedakom se mora vsakodnevno zoperstavljati v prvi vrsti naš slovenski komunist, ki ljubi svojo zemljo, delovnega človeka in nosi v srcu deželo, ki je zibelka slovanstva, napredka in miru, veliko Sovjetsko zvezo.

Ne da bi niti najmanj popustili našo vsakdanjo borbo, morajo naše sekcije, celice in vsi aktivni tovariši stopiti na delo, da pripravijo pot in vse potrebno, da bomo pravočasno obnovili izkaznice za leto 1954. Obnavljanja izkaznic ne smemo smatrati kot enostavno birokratsko administrativno delo, temveč se moramo zavedati, da mora to delo biti napravljeno pravilno, politično. Posebno velja to za tiste tovariše, ki ne prihajajo iz enega ali drugega vzroka redno na sestanke celic.

Dobro je, da te tovariše predhodno obiščemo, se z njimi pogovorimo in jim pojasnimo stvari, za katere morda nismo na tekočem in prav zaradi tega dostikrat zanemarjajo celični sestanek. Dolžnost imamo, da vsakemu tovarišu pomagamo s primernim materialom, kot so časopisi, na podlagi dokazov, tako da bo zavestno prepričan o vsaki stvari pravilno mu izročimo novo izkaznico.

Da pripravimo pot za razdeljevanje izkaznic, je naša dolžnost urediti zaostalo članarino, sklicati izredne sestanke sekcij in celic, na katerih naj se preuči organizativno stanje naših celic in možnosti sprejema novih članov.

Lansko leto nam je zgoniška sekcija dokazala, da tam, kjer se dobro izvršijo predpripravi za razdeljevanje izkaznic, postane obnovitev izkaznic le majhen praktični problem, ki se opravi brez vsakih težav in z največjo hitrostjo.

Na delo torej, tovariši, v povezavi z vsakdanjih delom ukrenimo vse potrebno, da bomo tudi letos še z večjo hitrostjo ne samo obnovili izkaznico, temveč tudi številčno utrdili našo Partijo.

Stališče naše Partije do vsakega problema ni nikomur nobena skrivnost. Za kar se borimo, tudi jasno in odkrito napišemo in se podpišemo. Prav zaradi naše odkrite in brez kompromisne borbe za lepše življenje delovnega človeka, za njegove socialne, politične, nacionalne in kulturne pravice se vsa kapitalistična drhal s svojimi hlapci in janičarji delavskega razreda zaganja z vsemi sredstvi proti nam v upanju, da bi vsaj preprečili širjenje in utrjevanje socialističnih idej. Zgodovina nam je priča, da sile naše resnice ni mogoče ne zaustaviti in tolikšnemanj uničiti.

Prav v tem letu so dejstva dokazala, da so bili vsi tisti, ki si hočejo utreti pot potom prevare, poraženi. Titovci so vedno bolj osamljeni; «Slovenska skupnost», ki je bila titovska prevara, je že razbita. V Jugoslaviji ljudstvo vedno bolj prihaja do spoznanja, kdo so prijatelji in kdo so sovražniki Jugoslavije. V Italiji je ljudstvo 7. junija obračunalo

(Nadaljuje se na 4. strani)

TITOVSKI OBLASTNEŽI NE DAJO zemlje tistim, ki jo obdelujejo

Kulakom odplačujejo zemljo po tržnih cenah, ki znašajo včasih 100.000 din za Ha
Ustvarjanje novih kapitalističnih veleposestev, ki proizvajajo predvsem za izvoz

Pred drugo svetovno vojno in takoj po vojni milijoni delovnih kmetov Jugoslavije niso imeli dovolj zemlje ali so pa bili popolnoma brez nje. Zemlja je bila povečini v rokah veleposestnikov in kulakov. Po predvojnih podatkih je imelo okrog 600.000 kmečkih gospodarstev do 2 ha zemlje, t. j. nekaj preko 600.000 ha, dočim je imelo okrog 55 tisoč kulaških gospodarstev, s posestvom od 20 do nad 50 ha, skupno preko 2 milijona 400 tisoč hektarov zemlje. Z drugimi besedami, desetkrat več siromašnih kmetov je imelo okrog štirikrat manj zemlje kot kulaki. Po vojni se je stanje še poslabšalo.

Delovni kmetje Jugoslavije so po vojni odločno postavili svoje zahteve po zemlji. Te zahteve so podpirali delavci in vsi jugoslovanski delovni ljudje. Pod pritiskom delovnih množic je bil leta 1945. izdan zakon o agrarni reformi. Ustvarjen je bil zemljiški fond s preko 1,500.000 ha zemlje, ki je imela biti razdeljena med brezzemljaše in siromašne kmete. Toda protinarodni elementi, ki so že tedaj sedeli zakrinkani v vrhovih državnega aparata, so braneč interese tujih in domačih kapitalistov, posebno za veleposestnikov in kulakov, ovirali izvajanje agrarne reforme.

Po izvedbi agrarne reforme, je številnim kulakom ostalo nad 30 in celo okrog 50 hektarov zemlje, čeprav je zakon predvideval največ 25-30 ha.

Številni brezzemljaši in siromašni kmetje, za katere je prejem zemlje predstavljal in še danes predstavlja življenjsko važno vprašanje, so ostali tudi po letu 1945. in 1946. z malo zemlje ali popolnoma brez nje. Po uradnih podatkih je bilo od celotnega ustvarjenega zemljiškega fonda razdeljeno siromašnim kmetom komaj okrog 700.000 hektarov zemlje. Tisoče in tisoče brezzemljašev je še nadalje ostalo brez ene same njivice. Danes, po agrarni reformi je skoraj 1,500.000 kmečkih gospodarstev, ki ima najmanjšo količino zemlje, to je okrog 2 ha, kar je mnogo več, kot pred vojno. To se da pojasniti tudi z naglim propadanjem delovnih kmetov v zadnjih letih. Danes ima 68 odst. kmečkih gospodarstev, to je znatno več kot polovico vseh kmečkih gospodarstev, do 5 hektarov in manj zemlje. Tu je treba dodati, da je pred agrarno reformo znatno manjši odstotek kmetov spadal v kategorijo siromašnih kmetov z do 5 hektarov zemlje.

Ta dejstva najbolj jasno dokazujejo, da so današnji vladarji dejansko v dobrem delu primerov uničili agrarno reformo. Razen tega se po vladnem ukrepu o razpustitvi «zadrug» odvzema kmetom iz razpuščenih «zadrug» vsa ona zemlja, ki je bila dodeljena «zadrugam» z agrarno reformo. Po uradnih podatkih je te zemlje okrog 100.000 hektarov.

Tudi zemlja, ki so jo «zadruge» kupile v teku svojega obstoja, je podvržena razlastitvi. Razen tega najde režim še številne druge načine za odvzemanje zemlje delovnim kmetom. Tako zaplenjuje zemljo kmetov iz onih razpuščenih «zadrug», ki so v teku svojega delovanja padle v dolgove.

Pred kratkim je vlada izdala zakon o takoimenovanem zemljiškem fondu. Ta zakon — ki ga vladna propaganda skuša grarno reformo v korist delovprikazati kot neke vrste anih malih kmetov — ne daje prizadetim kmetom prav ničesar. Izdan je bil predvsem za to, da bi brezzemljašem in kmetom, ki imajo malo zemlje vrgli nekoliko peska v oči in zato, da bi okrepili položaj velikih kapitalistov poljedelskih posestev. Vladni funkcionarji in uradni tisk prihajajo celo tako daleč, da trdijo, da je ta zakon naperjen proti kulakom, češ da se nekaterim kulakom odvzema višek njihove zemlje. Poglejmo, kako je to v praksi. Predvsem bo zemlja ki se bo «odvzela» določenemu številu bogatejših kmetov odkupljena po tržnih cenah, t. j. do 100.000 dinarjev za hektar. Zakon nadalje demagoško in popolnoma lažno določa, da se bo odkupila zemlja vseh onih, ki imajo več kot 10 ha in se bo na ta način ustvaril fond okrog 200.000 ha. Toda, če bi se v resnici odvzela zemlja samo vsem onim, ki imajo preko 15 ha in ne preko 10 ha, bi se mogel ustvariti parkrat večji fond, kot je zgoraj omenjeni.

Toda tudi teh 200.000 ha, ki bodo proti bogati nagradi odkupljeni, ne bo razdeljenih med siromašne kmete, ki zahtevajo zemljo, kar je tudi prisililo vlado, da jim jo demagoško obljublja. Kako je vprašanje razdelitve zemljiškega fonda žalostno za današnje oblastnike, je razvidno iz naslednjega primera: Tito je pred kratkim na zborovanju v Rumi dvoumno izjavil, da se bo zemlja iz zemljiškega fonda razdelila... ali kmetom... ali državnim posestvom. Toda dejstva govore, da tudi tokrat nima beograjska vlada namena podeliti zemljo kmetom. Prav v rumskem okraju, kjer prihaja v zemljiški fond 20.000 ha zemlje, so titovske oblasti uradno izjavile, da bo ta zemlja razdeljena med 8 novoustanovljenih kapitalističnih farm. Podoben primer je v kulskem okraju,kjer bodo odkupili v zemljiški fond 4.000 ha zemlje, ki bo tudi razdeljena med velike kapitalistične farme. Doslej ni bilo mogoče najti v vladnem tisku niti enega samega primera, kjer bi nekaj te zemlje dobil kakšen delovni kmet ali brezzemljaš. Zato pa list «Zadruga» od 20. avgusta t. l. navaja razne primere dodeljevanja te zemlje kapitalističnim elementom.

Proizvodnja teh kapitalističnih posestev bo usmerjena predvsem v izvoz, kar je popolnoma v skladu s položajem Jugoslavije, kot agrarno-surovinskega priveska zahodnih kapitalističnih držav.

Danes, pred volitvami, delijo jugoslovanski oblastniki kmetom polne pesti raznih obljub. Toda, ali morejo delovni kmetje, ki so od današnjih oblastnikov videli samo zlo, ki življenjarijo v bedi in pomanjkanju, katere pritiskajo ogromni davki in jim vlada odreka dodelitev tako potrebne zemlje, verjeti njihovim lažem in podpreti na bodočih volitvah njihove kandidate ter glasovati proti svojim življenjskim interesom?

L. VOJNOVIC

Propadanje obrtnikov

V zadnjih letih je propadlo v Jugoslaviji na deset tisoče malih obrtnikov. Samo v letih od 1948. do 1951. je okrog 28 tisoč obrtnikov zaprlo svoje delavnice. Obrtnike vedno bolj duši konkurenca kapitalističnih podjetij, monopolističnih, trgovinskih in industrijskih organizacij. Poleg neenake konkurenčne borbe jih tlačijo tudi neznosna davčna bremena, ki na žalost stalno rastejo. Samo lani je v Sloveniji propadlo 789 obrtnikov.

Drobne vesti iz Jugoslavije

Kako malo pozornosti posvečajo v Sloveniji vzgoji vajencev, dokazuje dejstvo, da je v preteklem letu izmed 115 vzgojiteljev v raznih vajenIških domovih samo 14 imelo učiteljsko izobrazbo.

* * *

Delavci Tovarne lesnih izdelkov v Novem Mestu že zdavnaj zahtevajo, naj jim namesto sedanjih preperelih barak zgradijo stanovanja. Ko so delili presežek plačnega sklada, so jim to tudi obljubljali. Lahko si je predstavljati ogorčenje delavcev, ko si je od denarja, določenega za stanovanjsko graditev, direktor kupil elegantno limuzino.

* * *

Zaradi ukinitve državnih štipendij in drugih ugodnosti za študente 17 tisoč absolventov jugoslovanskih fakultet ne more pravočasno končati študija.

ZA VSAKOGAR NEKAJ...

OBLJUBA NIČ NE STANE

«Obljuba nič ne stane —
to môje je načelo;
volivcem zdaj obljubljam
na drobno in debelo.

Elektriko, mostove,
blaginjo, ceste, delo —
obljubim za glasove;
izmišljam tu jaz smelo

Ni lahek, dragi moji
ta posel imenitni;
mi nočejo verjeti,
moj' duš', volivci sitni.

Zato se jaz pošteno
pripravim za nastope:
so Brozove ob ceno,
zato obljub na kope

izbrskal sem jaz starih,
jih lepo okrtačil.
Po kandidatnih darih
jaz vse sem prekoračil!»

(Po listu «Za Ljudsko zmago»)

— Otroci, ali ste videli, kam je šel očka?
(Volksstimme)

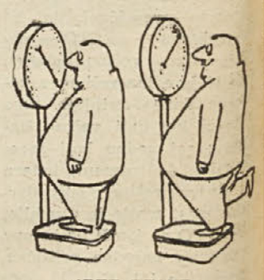

BREZ BESED
(Der Abend)

PELLA: — Stavim, da so nas opazili!
(Vie Nuove)

ROPANJE NARAVNEGA BOGASTVA INDONEZIJE

Indonezijsko gospodarstvo preživlja težko krizo zaradi nadoblasti tujega kapitala in politike vsiljevanja, ki jo izvajajo Združene države v območju trgovine.

Bogate rudne zaloge Indonezije so pod kontrolo tujega kapitala, predvsem holanskega in ameriškega. V indonezijski petrolejski industriji prevladuje 8 tujih družb, med njimi «Bataafsche Petroleum Co», Standard Vacuum Oil Co», «California Texas Oil Co», «Allgemeine Petroleum Co», «Oriental Petroleum Co Surabaya». Družbi «Standard Vacuum Oil Co» (ameriška) in «Bataafsche Petroleum Co» (holandska) kontrolirata največji del indonezijske proizvodnje in izvoza petroleja. Inozemske družbe črpajo petrolej in vršijo iskanje petroleja na površini 7,300.000 hektarov indonezijskega ozemlja. Te družbe grabežljivo izkoriščajo naravna bogastva dežele. «Bataafsche Petroleum Co» sama proizvaja letno 5 milijonov ton petroleja, ki ga pošilja v čistilnice v Holandiji.

Inozemske družbe črpajo ogromne profite iz izkoriščanja naravnih bogastev dežele. Namestnik generalnega tajnika centralne indonezijske sindikalne organizacije Widjajasastra je izjavil, da je imel holandski kapital leta 1951. v Indoneziji 518 milijonov goldinarjev dobička.

V povojni dobi so ameriški monopoli pospešili svoje prodiranje v indonezijsko gospodarstvo in izpodrinili holandske kolonialiste. Dočim so investicije ameriškega kapitala v Indoneziji pred prvo svetovno vojno znašale komaj 5 odst. vseh tujih investicij, je ta odstotek v pričetku leta 1952. narasel na 40 odst. Ameriške družbe so razširile svoje koncesije na indonezijske otoke; leta 1952. so te družbe izvozile v tujino 40 odst. vsega v deželi pridobljenega kositra.

Indonezija, ena najbogatejših dežel na svetu po ležiščih petroleja, je v marcu letošnjega leta uvozila za 32,700.000 rupij petrolejskih proizvodov, zaradi pomanjkanja čistilnic v deželi.

Po ležiščih kositra stoji Indonezija na drugem mestu v svetu, po Maleziji. Vsi rudniki kositra, razen rudnikov na otoku Bangka, so v rokah holandske družbe «Billiton Mines Co». Sedaj se vsa kositrova ruda odpremlja v livarne v Holandiji in Združenih državah Amerike.

Tudi indonezijsko poljedelstvo je pod kontrolo tujega kapitala. Največji del nasadov gumija, tobaka in drugih kultur je v rokah tujih družb. V zahodnem delu otoka Jave imajo, na primer, Indonezijci samo 2 od 692 nasadov gumija, čaja in kinina.

Politika, ki jo vodi tuji kapital v Indoneziji, zaostruje gospodarsko krizo in znižuje življenjsko raven domačega delovnega ljudstva. Milijoni oseb so obsojeni na lakoto in uničenje. Predstavnik indonezijske centralne sindikalne zveze Sudjiri je na 3. svetovnem sindikalnem kongresu izjavil, da je v deželi 15 milijonov brezposlenih ali delno zaposlenih, vključno z delavci in težaki.

V Indoneziji se sedaj proizvaja letno preko 700.000 ton gumija, namenjenega predvsem izvozu. Izvoz gumija nudi 52 odst. vse tuje valute, ki jo država prejema od skupnega izvoza.

Jasen dokaz o važnosti, ki jo trgovina z gumijem zavzema v deželi, imamo v dejstvu, da 10 milijonov oseb, to je eden od vsakih 8 indonezijskih državljanov, dela pri proizvajanju ali predelovanju gumija. Združene države Amerike so znižale ceno indonezijskega gumija v taki meri, da ne krije več proizvodnih stroškov. Stalno padanje cene gumija je povzročilo Indoneziji ogromne izgube. Samo v prvem tromesečju leta 1953. je Indonezija izgubila dve milijardi rupij tuje valute.

Med januarjem 1952. in februarjem 1953. so bile cene gumija dvakrat znižane. Posledica tega je bila, da je tisoče malih proizvajalcev propadlo, dočim so se povečale zaloge gumija v skladiščih. List «France Presse» je 4. novembra pisal, da 100.000 ton gumija, proizvedenih v letu 1952 še ni bilo prodanih.

Nasadi gumija se opuščajo in brezposelnost narašča. Predstavnik indonezijske centralne sindikalne zveze je izjavil, da je v zadnjih časih 70.000 delavcev izgubilo zaposlitev zaradi krize v industriji gumija.

Tudi stanje prehrane se je resno poslabšalo, ker Indonezija, ki je izgubila velik del svojih dohodkov iz izvoza gumija, ni mogla uvoziti riža, ki je glavna hrana prebivalstva.

Indonezijski tisk je pozival vlado, naj se ne pokorava politiki embarga in naj razvije trgovske odnošaje z vsemi deželami demokratičnega tabora. List «Pedoman» je v nekem komentarju o diskriminacijski trgovski politiki Združenih držav Amerike pisal:

«... Mi smo prisiljeni poiskati nova tržišča za naš gumi. Nahajamo se pred izbiro: «Ali izvažati ali propasti». In ker nočemo propasti, moramo podvzeti vse potrebno, da najdemo nova tržišča za naš gumi. Ne moremo sprejeti ameriške pomoči v znesku 16 milijonov dolarjev, ko pa izgubljamo 300 milijonov dolarjev na leto zaradi tega, ker so nam zaprta tržišča v Vzhodni Evropi, v novi Kitajski in v Sovjetski zvezi».

Pod pritiskom javnega mnenja je indonezijska vlada pred kratkim sklenila, da bo prodajala gumi Ljudski republiki Kitajski. Ta sklep, ki popolnoma odgovarja narodnim interesom dežele, so široke ljudske množice Indonezije toplo pozdravile.

Se en prizor iz dni krvavih incidentov v Trstu. Pustošenje sedeža Fronte za neodvisnost na Korzu. Nobena oblast ni ovirala podivjane drhali pri zločinskem vandalizmu

UKREPI ZA USTVARITEV izobilija v Sovjetski zvezi

Uspehi petletnega načrta - Proizvodnja predmetov široke potrošnje bo leta 1955 za 72% višja od leta 1940 - Vzporedno s povišanjem proizvodnje, se dviga tudi njena kakovost in izbira

Sovjetsko ljudstvo, oboroženo s sklepi 19. kongresa KP SZ, uspešno izpolnjuje naloge petletnega načrta. Rezultati dela socialistične industrije v desetih mesecih 1953. leta kažejo, da se načrt tretjega leta sedanje petletke uspešno izpolnjuje.

Celotna proizvodnja industrije se je v preteklih mesecih tega leta, v primerjavi z ustreznim razdobjem preteklega leta, povečala za 10,5% in presega raven iz leta 1940. približno za 2,5 krat. Vse panoge socialističnega gospodarstva se razvijajo na temelju tehničnega napredka. Gradnja največjih elektrarn na svetu, uvajanje najrazličnejših visokoproizvajalnih in zmogljivih strojev in mehanizmov, najnovejših kmetijskih strojev jasno kaže uspešno ustvarjanje materialno-tehnične baze komunizma.

Uspehi na področju razvoja socialističnega gospodarstva so omogočili nadaljnji vzpon blagostanja sovjetskega ljudstva. V zadnjih 28 letih se je proizvodnja široke potrošnje povečala za 12 krat. Letos bo obseg proizvodnje široke potrošnje presegel raven iz leta 1940, za 22 odstotkov. Letos so bile ponovno znižane cene industrijskim proizvodom in živilom. To je bilo že šesto znižanje cen. V desetih mesecih tekočega leta so potrošniki SZ kupili za 20% več blaga kot v enakem obdobju preteklega leta.

Sovjetska Partija in vlada sta v zadnjem času sprejeli vrsto važnih ukrepov za nadaljnji vzpon proizvodnje predmetov široke potrošnje, za nadaljnji razvoj kmetijstva, za izboljšanje trgovine, za porast blagovnega prometa, za razširitev gradnje stanovanj in še vrsto drugih ukrepov. Vsi ti sklepi so bili sprejeti z namenom, da se v čim krajšem času znatno dvigne življenjska raven prebivalstva ter da se odpravi vsaka razlika med mestom in vasjo. Za pospešitev razvoja in mehanizacije kmetijstva je bilo vloženih 70 milijard rubljev. Letos bo kmetijstvo dobilo 150 tisoč traktorjev, 42 tisoč kombajnov in preko dva milijona raznih kmetijskih strojev.

Novi sklepi sovjetske vlade pomenijo novo etapo razvoja sovjetskega gospodarstva. Politika pospešenega razvoja kmetijstva, lahke in prehrambene industrije predstavljajo nadaljnji razvoj socialistične industrializacije, ki v celoti ustreza zahtevam gospodarskega zakona socializma.

Ti sklepi med drugim določajo tudi, da se mora do leta 1956. proizvodnja povečati v primeri z letom 1950. v sledečem merilu: bombažnih tkanin za 70%, volnenih tkanin za dvakrat, svilenih tkanin za 5,2 krat, perila za 2,8 krat, šivalnih strojev za 5,9 krat, koles za 5,8 krat, ur za 3,2 krat, radijskih in televizijskih sprejemnikov za 5 krat, pohištva za 3,9 krat.

Takšen dvig proizvodnje bo omogočil, da bo 1955. leta proizvedeno n. pr. 6 milijard 267 milijonov metrov bombažnih tkanin, 271 milijonov metrov volnenih tkanin, 777 milijonov parov nogavic, 318 milijonov parov usnjene obutve, 2 milijona 615 tisoč šivalnih strojev, 3 milijone 445 tisoč koles, 22 milijonov ur vseh vrst, od tega 7 milijonov 150 tisoč zapestnih ur, 4 milijone 528 radijskih in televizijskih sprejemnikov, pohištva pa v vrednosti 6 milijard 958 milijonov rubljev.

Vzporedno s količinskim porastom proizvodnje blaga široke potrošnje ima pravtako važen pomen izboljšanje njegove kakovosti. Hiter porast blagostanja sovjetskega ljudstva povzroča še hitrejši porast zahtevnosti v pogledu kakovosti. Tudi v tem pogledu so bili sprejeti primerni sklepi. Vlada in Partija sta izdelali konkreten program za izboljšanje proizvodnje, razširitev izbire in izboljšanje kakovosti tkanin, konfekcijskih in krznenih izdelkov, obutve, galanterijskega blaga, posode in drugih predmetov. V veliki meri se mora povečati proizvodnja sukna, žameta in drugih tkanin, po katerih je veliko povpraševanje. Za več kot tri-

(Nadaljevanje na IV. strani)

V Kijevu so po vojni zgradili za pol drugi milijon kv. metrov stanovanjskih hiš. Na sliki: pogled na eno izmed gradilišč

PROSLAVA 36. OBLETNICE OKTOBRSKE REVOLUCIJE V MOSKVI

Presidium moskovskega sovjeta na proslavi. (Z leve proti desni) N. N. Satalin, N. A. Bulganin, A. I. Mikojan, P. N. Pospelov, N. S. Hruščev, M. A. Suslov, V. M. Molotov, P. K. Ponomarenko, G. M. Malenkov, M. F. Škirjatov, N. M. Svernik, K. E. Vorošilov, M. A. Jasnov, N. A. Mihajlov, N. M. Pegov, I. V. Kapitanov, V. V. Grišin.

NEKAJ UGOTOVITEV OB SPLOVITVI PETROLEJSKE LADJE "TRIESTE" V SV. MARKU

Do februarja bo ladjelnica izgotovila vsa dosedanja naročila

V ponedeljek so v ladjedelnici Sv. Marka splovili motorno petrolejsko ladjo «Trieste» z 18.000 bruto registrskih ton, ki je bila zgrajena za račun družbe «Marittima Finanziaria» iz Trsta. Istočasno so postavili gredelj za drugo Lloydovo ladjo, ki bo imela 5.000 ton in bo vzdrževala progo proti Belgijskemu Kongu.

Ob tej priliki se nam zdi primerno pobaviti se nekoliko s težko krizo, v kateri se nahajata ladjedelnici CRDA, Sv. Marko in Sv. Rok, posebno zato, ker ti dve podjetji zavzemata nadvse važno mesto v splošnem okviru gospodarstva našega področja. Važni sta posredno, ker zaposlujeta tisoče delavcev, tehnikov itd., in neposredno, ker nudita delo velikemu številu malih in srednjih industrijskih in obrtniških industrij, ki imajo nalogo opremljanja ladij, dobavljanja orodja, barv itd.

Kakšna je torej situacija omenjenih ladjedelnic?

V ladjedelnici Sv. Marka opremljajo dve motorni petrolejski ladji, vključno ono, ki je bila spovljena v ponedeljek; ti dve ladji bosta dovršeni in izročeni v februarju 1954. V gradnji sta dve ladji za Kongo, od katerih so prvo začeli graditi pred mesecem dni, drugo pa v ponedeljek. Petrolejski ladji bosta do februarja nudili delo le delnemu številu delavcev, ki so dodeljeni opremi. Delavci, ki polagajo cevi, bodo delali 100 odstotno, električarji in ličilci mnogo manj, ladijski kovači in mizarji pa malo ali nič. Razlogi so jasni: petrolejske ladje zaposlujejo malo ljudi pri opremljanju, ker nimajo kabin, salonov in dvoran ki jih je treba opremiti, kot se godi pri potniškotovornih ali potniških ladjah. Na vsak način, ne bo v februarju več dela za nobenega od 1.500 delavcev, prideljenih opremljanju. Ostali dve ladji, sta bili res že začeti, toda v resnici se prava dela še niso začela in se tudi ne bodo pred koncem leta. Zato tudi od februarja dalje pa do splovitve teh dveh ladij ne bo onih 1.500 delavcev imelo kaj delati.

Tudi dela na gradnjah je malo, ker, kot rečeno, so bile postavljene le nekatere plošče na splovišča za obe Lloydovi ladji. Na vsak način pa kaže, da se bodo prava dela začela proti koncu leta.

Upoštevajoč, da tudi po splovitvi zadnjih dveh ladij, ne bo mogoče popolnoma zaposliti vseh 1.500 delavcev, ki opremljajo ladje, je sedaj najnujnejše vprašanje, kako jim zagotoviti delo od februarja do splovitve. To bi se moglo popraviti s tem, da bi se ladjedelnici dodelilo naročilo za popravilo ali preureditev kakšne ladje večje tonaže. Za zaposlitev delavstva pri gradnjah bi dobro prispeval začetek graditve 12.000 tonske petrolejske ladje, za katero je bil že nakazan prispevek na podlagi zakona Cappa; toda na to se doselj še nihče ni spomnil.

To je torej nujno vprašanje. Toda obstoja tudi drugo, osnovno vprašanje, ki se ga je treba tudi lotiti brez oklevanja, to je, zagotoviti ladjedelnici delo, primerno proizvodni zmogljivosti njenih naprav, ki gre od 40 do 60 tisoč ton letno, kot so pač ladje (potniške, mešane, tovorne itd.), upoštevajoč tudi, da množina dela občutno vliva na proizvodne stroške, ki so sedaj tako visoki, da zapirajo pot inozemskim naročilom, ki jih včasih ni manjkalo.

Zato je potrebna čim prejšnja odobritev in uveljavitev organskega načrta za obnovitev italijanske trgovske mornarice (v kateri je vključena tudi tržaška), katere tonaža je že za 80% zastarela in jo je potrebno nadomestiti. O tem se je nedavno govorilo v rimskem parlamentu. Merodajni minister Tambroni je tedaj izrazil upanje, da se bo to zgodilo čimprej, toda omenil je tudi da v sedanji finančni dobi ni bila nakazana nobena vsota za uresničenje organskega načrta. V tržaškem tisku je bila objavljena vest, da bo krajevnim ladjedelnicam dodeljeno naročilo za 65.000 ton ladij, toda ne ve se, če spadajo te ladje v organski načrt ali predstavljajo naročilo zase. Na vsak način bi bilo s tem v zvezi potrebno pojasnilo, še bolj pa uradna potrditev vesti.

V ladjedelnici Sv. Roka je stanje še težje. Praktično je bil že dokončan plavajoči ponton za tržaški gradbeni odsek; sedaj se popravlja ladja «Liberty», toda vse bo končano v 15 dneh. 50 delavcev ladjedelnice je v Benetkah, kjer popravljajo egiptovsko ladjo «Suez», ker so lastniki odločli, da je ne bodo dali popraviti v Miljah zaradi zadnjih neredov in so izbrali Benetke, ki so se jim zdele bolj varne. Pripravljajo se načrti za začetek gradnje 2.000 tonske petrolejske ladje, ki je bila že naročena in graditev katere se bo začela v kratkem. Če se naprave ladjedelnice Sv. Marka izkoriščajo le s 30% njihove zmogljivosti, se naprave Sv. Roka izkoriščajo komaj z 20%. Razen vprašanja takojšnjega in bodočega dela, obstaja v ladjedelnici Sv. Roka tudi vprašanje obnovitve skoraj vseh naprav, ki so nadvse zastarele.

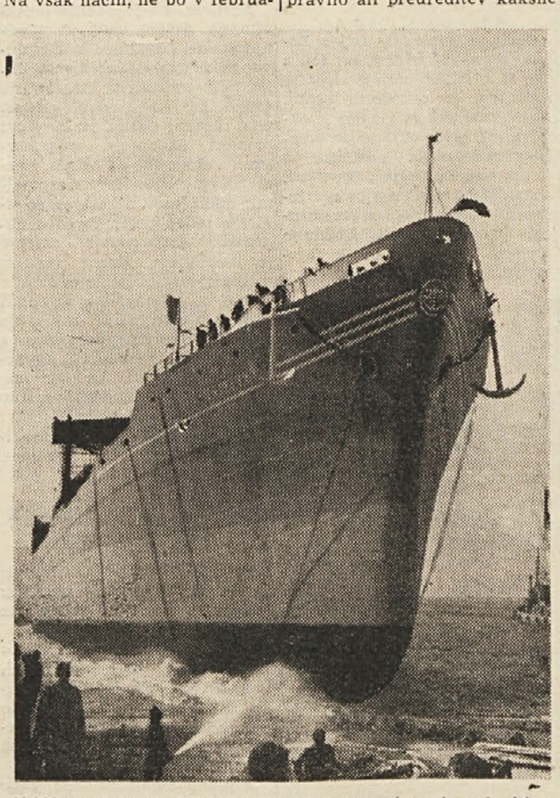

18.000 tonska petrolejska ladja «Trieste», ki so jo splovili v nedeljo

V Ljubljani je bolnih 2.600 otrok

Od 7.000 ljubljanskih otrok, ki obiskujejo osnovne šole, je bolnih okrog 2.600. Po veliki večini so bolni zaradi slabe, odnosno nezadostne prehrane. 400 otrok je tuberkuloznih, 420 jih boleha na srcu, 490 na živcih, 310 jih slabo sliši, 990 pa slabo vidi. Okrog 450 otrok ni doseglo niti najminimalnejše telesne višine.

Hrabroslav Volarič primorski skladatelj

Par podatkov o njegovem življenju in delu

14. novembra je poteklo 90 let od rojstva slovenskega skladatelja Hrabroslava Volariča. Rojen je bil v Kobaridu. Njegova družina je živela precej revno življenje. Niso imeli nitti lastne hiše. Toda družina je bila vseeno srečna in zadovoljna. Oče, čevljar je bil vedno dobre volje.

Že kot majhen deček je Hrabroslav pokazal vse talente glasbenika in pevca. Morda je k temu pripomogel tudi oče, ki je bil sam zelo nadarjen muzikant. V vsej okolici je bil znan najboljši harmonikaš-samouk. Izvrsten talent Hrabroslava je kaj kmalu vzbudil zanimanje tedanjih kobariških učiteljev. Učitelj Carli, ki je bil tudi sam skladatelj in je torej imel precej strokovne izobrazbe, je Hrabroslava naučil note in pevsko-glasbene teorije, tako da je lahko, še predno je zapustil osnovno šolo, nastopil kot pevovodja v Kobaridu. Isti učitelj je tudi vplival na očeta, da je nadarjenega fanta poslal v srednje šole. Ta korak je v tistih časih predstavljal resno breme za siromašnega čevljarja. Toda oče je to žrtev radevolje vzel na svoja pleča, ker je vedel, da žrtve ne bodo zaman in da bo nekoč lahko ponosen na svojega sinka in na njegovo delo.

Hrabroslav se je odločil, da vstopi na učiteljišče v Kopru. Tedaj mu je bilo 15 let. Poleg ostalih predmetov se je s posebnim zanimanjem učil glasbe in petja. Leta 1882. je diplomiral na tej šoli ter že naslednje leto dobil učiteljsko službo v rojstnem trgu. To je bilo zanj zelo ugodno. Na tem mestu je ostal dve leti.

Po dveh letih službovanja v Kobaridu je bil premeščen v Tolmin, nato v Livek, nato v Kozano, kjer je ostal 7 let. V teh je mnogo delal ter izdal že nekatere pesnitve. Za tem pa je bil premeščen v Devin, kjer je ostal do svoje smrti, ki ga je svojim dragim in vsemu narodu kruto in neizprosno iztrgala, ko je imel komaj 31 let. To se je zgodilo 30. septembra 1895. Pokopan je na devinskem pokopališču, kjer so mu hvaležni rojaki postavili tudi spomenik, katerega je nabrežinska občinska uprava ob priliki 90. obletnice rojstva primerno obnovila.

Volarič je pričel skladati pesmi, ko je bil še deček. V tem se je vežbal tudi na koprskem učiteljišču, kjer je dobil tudi strokovno podlago. Resno pa se je lotil komponiranja, ko je služboval kot učitelj v Kozani in v Devinu.

Kljub temu da je še tako mlad umrl, je vendar zapustil precejšnjo zapuščino: vrsto uglasbenih pesmi, ki so še vedno žive in zelo udomačene med našim ljudstvom. Naj na tem mestu omenimo le nekatere: «Eno devo le bom ljubil», «Narodne pesmi», «Slovenski svet», «Slovan na dan» i dr., katere naši zbori še danes prav radi prepevajo in jih pogostoma slišimo bodisi na raznih koncertih ali prireditvah.

PISANI SVET

KONFERENCA O UKREPIH ZA UNICEVANJE KOBILIC

Nedavno je bilo v Damasku tridnevno zborovanje o vzporeditvi mednarodnih ukrepov v borbi proti puščavskim kobilicam, ki ga je sklicala Poljedelska in prehranjevalna organizacija Združenih narodov in katerega so se udeležili zastopniki 24 držav. Pričakujejo, da se bo ta mrčes v prihodnjih šestih mesecih na arabskem polotoku zelo razširil. Če kobilic ne bodo pričeli uničevati že v puščavi, je zelo verjetno, da se bodo njihovi roji zelo razširili in bodo v mnogih državah ograjali prihodnjo letino.

Predstavnik Prehranjevalne in poljedelske organizacije ZN je na konferenci izjavil, da je njegova organizacija za borbo proti kobilicam nakazala 150 tisoč dolarjev, vključno nad 50 motornih vozil, razpršilce ter sredstva za uničevanje mrčesa.

NOV PROZOREN MATERIAL ZA OKNA

Nedavno je neka tovarna iz Leicestra v Londonu prikazala zastopnikom industrije in tiska raznovrstno zanimivo uporabo steklenega vlakna: iz njega je mogoče izdelovati sestavne dele za letala, umetne ude, gredlje za majhne ladje, stolice, zibelke, čelade za motociklistične dirkače, senčnike in kovčke.

To podjetje uporablja stekleno vlakno pri proizvodnji prozornega valjanega materiala, kaskalita, ki ga uporabljajo kot nadomestilo za steklo pri oknih, ker propušča v notranjost prostorov 66% sočne svetlobe. To je nadalje naravnost idealen material za prevleko polken, ker je odporen proti sunkom ter je močnejši od jekla, pri tem pa je zelo lahek: 20 m blaga iz novega materiala tehta komaj 227 gr.

CEPLJENJE AMERIŠKIH OTROK S PREIZKUSNIM CEPIVOM PROTI OTROŠKI PARALIZI

Ameriška «Narodna ustanova za boj proti otroški paralizi» je naznanila, da bodo v februarju preizkusili na milijonu ameriških šolarjev novo preizkusno cepivo proti otroški paralizi. Ta preizkus bo pokazal, če se je končno po 40 letih truda stotin znanstvenikov posrečilo iznajti učinkovito sredstvo za pobijanje otroške paralize.

IGO GRUDEN

V ISTRI

I strski osliček
z doma gre čez griček;
ozka je stezica,
ki po nji stopica
siv, strpljiv in moder;
sonce žge in peče,
veter od nikoder
dvigniti se neče

Vštric oslička striček
z doma gre čez griček
pipo ima v ustih,
misli pa je pustih:
Morje so nam vzeli
vrata v svet zaprli,
z morjem smo živeli,
vsi bi zanj umrli!

Postoji osliček,
z njim obstane striček;
pipo v roko vzame,
čepico si sname
in z očmi pobožа
vsako ped obale
dol od Portoroža
do devinske skale.

Sprehod po podeželju

TREBČE

Pretekli teden so titovski propagandisti nalepili po Trebčah precej papirnatih zastavic. Ker se doslej še nihče izmed njih ni upal izobesiti jugoslovanske zastave, so prav gotovo mislili, da bo tak način njihove manifestacije uspel. Toda tudi tokrat so se močno ušteli. Že v jutranjih urah so vaščani sami, brez kakršne koli direktive zastavice odstranili. S tem so popolnoma obsodili titovsko mešetarjenje.

Isto noč so napravili tudi nekaj napisov na cesti in ob spomeniku na trgu. Bila so to njihova že stokrat in stokrat obrabljena gesla in pa neizbežni «Živel Tito». Te napise so Trebenci, ko so se vrnili z dela, zabrisali. Tega niso delali skrivaj kot titovski poniglavci, temveč javno. Tudi to je ponoven in dovolj zgovoren dokaz, kako Trebenci odobravajo osvajalne pohlepe Tita.

Pa še nekaj naj omenimo na tem mestu. Hudomušni vaščani so pustili zastavice samo na hiši titovske aktivistke Ane Luzernove. Privoščili so ji zadoščenje, ki si ga nedvomno zasluži s svojim podtalnim rovarjenjem. Ta aktivistka je tista oseba, ki se ni hotela pridružiti enotni akciji proti podražitvi avtobusni voženj in je na dan, ko so vsi trebenski delavci odklonili vozne listke, demonstrativno kupila vozni listek ter se tudi v tem pogledu razkrinkala kot zagrizen stavkokaz.

Tudi po Trebčah se mnogo govori o poslednjih Titovih apetitih v pogledu Tržaškega ozemlja. Zanimivo pa je predvsem dejstvo, da so prav nekateri titovski gorečneži zelo boje, da bo vas pripadla Jugoslaviji. Neki vidnejši titovski aktivist je že izjavil, da se bo v tem primeru preselil v Trst. Na take ljudi so titovski poglavarji vsekakor lahko ponosni! Nanje se tudi lahko zanesejo, kaj...?

SALEŽ

Zgoniška sekcija KP, posebno pa še celica iz Saleža, ter vsi pošteni občani se silno zgražajo in ostro obsojajo titoškvadristično tolpo, ki je napadla zavedne in požrtvovalne tovariše iz Saleža. To je dokaz, kako bi ti ljudje ravnali z kakor tudi vsi pošteni obnašim ljudstvom, če bi se uresničile zahteve grvnika Tita. Tudi zato vsi zavedni in pošteni občani podpisujejo zahtevo, naj se uveljavi in spoštuje mirovna pogodba z Italijo.

Jugoslovanski krvniki, katerim so se klanjali tudi samozvani delegati iz naše občine, naj najprej osvobodijo 250 tisoč jugoslovanskih bratov, šele nato naj govoričijo o «reševanju Primorskih Slovencev!».

(Nadaljevanje na 4. strani)

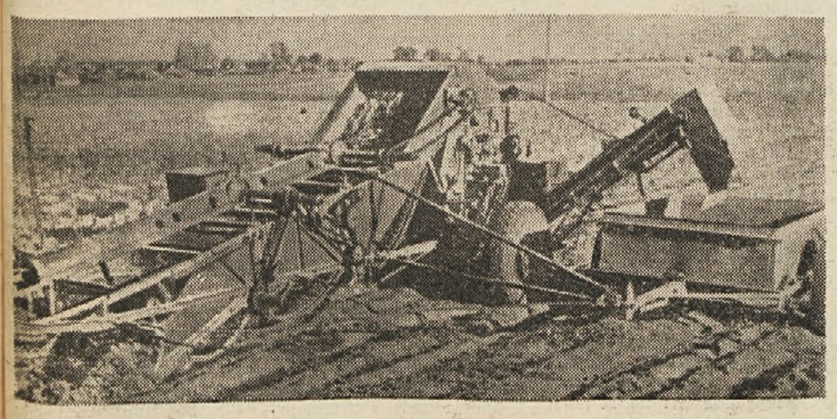

Moderen kombiniran stroj «KKR-2» za kopanje in pobiranje krompirja nadomešča pri delu 80 ljudi. V zadnjih letih je sovjetska industrija izdelala mnogo takih strojev.

TONE DOLENC:

Kandidatova notranjost

Ko je minister Janez stopil iz avtomobila, se je nekoliko zamajal; nekaj zaradi tega, ker je v zadnjem času toliko odebelel, da je njegovo okostje težko prenašalo težo nakopičenega mesa in masti, nekaj pa zaradi tega, ker še ni popolnoma prebolel posledic včerajšnjega krokanja. Glava mu je bila težka kot sod, napolnjen s svincem, dno želodca mu je nervozno podrgetavalo. V taktu z želodcem so mu drgetali brčki, če jih smemo tako imenovati. To je bilo namreč pet kocin na levo in šest kocin na desno. Ti brkci so bili muha njegove tretje žene. Na vsak način je hotela brkatega moža.

Misli so se mu podile v glavi kot oblaki na viharnem nebu. Da boste točneje razumeli to primerjavo, je treba dodati, da si pod nebom predstavljamo osnutek volilnega govora, velike politične ideje, pod oblaki pa navadne, vsakdanje misli. Oblaki so od časa do časa v celoti zakrivali modrino neba. «Ti prokleti volilni sestanki, ki morajo biti ravno v nedeljo. Človek se ne more dodobra oddahniti po sobotnem krokanju.» To je bila izhodiščna misel, ali da ostanemo pri primeri: prvi oblak, ki se je razrastel v mnogo podoblakov.

«Kakšna čudovita ženska je ta Inge! Vrag jo pocitraj! Kje se je le naučila teh finih, francoskih manir?» Pred njegovimi duševnimi očmi se je zavrtel film včerajšnjega krokanja. Inge, gostiteljica in gospodinja, s smejočimi očmi in v obliki srčka pordečenimi, vabečimi ustnicami. Ko človek vstopi, misli, da jih ima Inge preko trideset na grbi. Ko pa prične srkati kozarček za kozarčkom, posebno tega hudičevskega konjaka, pritihotapljenega iz Trsta, potem ji kar sam od sebe pričenja odštevati leto za letom. Tudi poželenje po njenih ustnicah postaja z vsakim kozarcem čedalje večje. «In ta hudičev podpredsednik z bikovskim vratom. Kakšen spretnjakovič je pri ženskah. Kako fino, korak za korakom se ji je znal približati! Ko ji je potem, jet izpraznjenih steklenic konjaka in deset ljutomerčana se je že valjalo pod mizo, pritisnil poljub naravnost na ustnice, se je samo brezbarvno nasmehnila, češ: ‚Kakšen šaljivec si, Miha!' Ko pa sem jaz hotel ponoviti podobno operacijo, je zavihala nos in me odrinila. Vražja baba!»

Konca se ni mogel točno spomniti. Tako je napenjal svoj spomin, da so mu izstopile žile na čelu. Toda videl je le velike ustnice s katerih je že zlezel ruž, tako da je sedaj tvoril le okvir okoli ust. Ponekod je bil ta okvir zabrisan, ponekod pa rezko prekinjen...

Na gostilniškem dvorišču je bilo zbranih nekaj sto ljudi. Dva okrajna funkcionarja sta mu pohitela nasproti, mu stiskala roko, za njima pa je mencal, ves neodločen, vaški predsednik. Tu pa tam se je slišalo osamljeno ploskanje. Razgovori so potihnili. Povzpel se je na govorniški oder. Ni vedel, kako začeti. Tudi krokanja ni mogel pozabiti. Nanj ga je stalno opozarjal nemiren želodec. Preden je začel, je še na hitrico sklenil: «To žensko je treba iztrgati podpredsedniku, pa naj stane, kar hoče».

«Tovariši volivci!» Že začetek je s težavo izjecljal. Dober govornik sploh nikdar ni bil. Pred svojimi podrejenimi v Slaviji je še znal nekako zakričati. Tam se je čutil še nekako sigurnega. Ko pa je stopil pred množico, je vedno izgubil kontrolo nad svojimi mislimi in beredami. Danes mu je šlo posebej težko. Glava mu je brenčala kot počen lonec, če udariš po njem. Izraze »komuna», «socialistična demokracija», «samoupravljanje», «neodvisnost» je premleval v raznih kombinacijah enkrat od spredaj nazaj, drugič pa od zadaj naprej. Ko ni vedel kaj reči, si je pomagal s: «Kajne tovariši?» Toda kljub temu so odmori med posameznimi stavki postajali čedalje daljši. Iz zadnjih vrst so se čedalje odločneje slišali medklici: «Zakaj so tako visoki davki?», «Dajte nam zemljo!» Okrajna funkcionarja, ki sta sedela zraven govornika, sta se izmenoma dvigala in preteče metala med množico: «Mir!»

V ospredje se je zrinil partizanski invalid brez noge. Z glasom prenasičenim z ogorčenjem, je vzkliknil «Kaj je z mojo invalidnino? Kdaj jo bom dobil?» Grozeče mrmranje je napolnilo dvorišče.

Čutil je, da je sedaj treba napraviti nekaj učinkovitega, da odvrne nevihto, ki je pretila. Zbral je vse svoje sile in iztisnil iz sebe: «Tovariši, ko bi vi vedeli, koliko mi voditelji, skrbimo za vas, ko bi vi videli naše srce in dušo!?» To je bilo pravzaprav retorično vprašanje, ki je v resnici nekoliko učinkovalo. Takrat pa se je znova oglasil prekleti želodec. Toda tokrat silneje in poveljujoče. Hladen pot mu je stopil na čelo. Kihnil je tako, da je postal moker prt na mizi. Nekoliko starih žensk je podzavestno zamrmralo: «Bog pomagaj.»

«Ko bi vi videli naše srce in dušo!?» je ponovil in hotel še nekaj dodati. Vendar, kot pravijo, zaljubljenemu srcu je težko ukazovati, skrokanemu želodcu pa še težje. Želodec se je obrnil tako močno, da ni bilo več dvoma o njegovih pravih namenih. Kljub temu pa je minister in «demokratični» kandidat še uspel najti konec svoji govorniški frazi: «...naše srce in dušo, našo notranjost.» Sedaj je že bil želodec nekje v samem grlu. Gospod minister je v največji naglici zagrabil za žepni robec, si z njim zamašil usta in skozi motno vlago, ki mu je v hipu napolnila oči, zbežal za vogal.

Okrajna funkcionarja sta uslužno planila za njim. Vaški predsednik je nekaj trenutkov mencal na mestu, potem pa odcepetal za njima. «Videli smo kandidatovo notranjost», se je nekdo pošalil. Dvorišče je pretresel orkan smeha, smeha, ki je sposoben pomesti pred sabo vso gnilobo, tudi takšno, kot je ministrova notranjost. «Zaenkrat smo se ga odkrižali. Na volitvah pa bomo napravili križ čez njega,» je povedal prejšnji šaljivec misli vseh.

Sprehod po podeželju

KONKONEL

Dne 13. t. m. je preminula naša draga in nepozabna tovarišica Bruna Unašič. Že kot mlado dekle se je aktivno udeležila osvobodilnega pokreta. Bila je kurirka. V tej dobi se je nalezla grozne bolezni, ki ne prizanese nikomur. Z nesrečno bolnico je bila solidarna vsa okolica. Kmalu po končani vojni so demokratične organizacije nabirale prispevke za nabavo dragocenih zdravil. Toda bilo je že prepozno. Bolezen se je med tem že silno ukoreninila in razširila.

Pogreb priljubljene pokojnice je bil zelo veličasten. Udeležila sta se ga tudi domači pevski zbor in godba iz Trebč. Vence sta darovala tudi prosvetno društvo «Višava» in vaška mladina. Partizani, kurirke in ostali vaščani izražajo tem potom svoje globoko sožalje očetu, sestrama in ostalim sorodnikom.

SV. BARBARA

Prejšnjo nedeljo, 8. novembra, je gostovalo prosvetno društvo «Slavec» iz Ricmanj s svojim pevskim zborom, godbo in dramsko skupino v prosvetnem domu pri Sv. Barbari ter pripravilo s tem lepo kulturno prireditev, ki je privabila polno dvorano domačinov in okoličanov.

Pred pričetkom je marljiva ricmanjska godba pod vodstvom tov. Zuljana svirala razne koračnice in narodne pesmi. Sledil je ostali spored prireditve, ki ga je napovedala tov. Bazilija Hrvatič in obenem pozdravila navzoče v imenu ricmanjskega društva.

Nato je pričela dramska skupina s štiridejansko igro «Divji in nedeljski lovci», ki je gledalce zelo navdušila. Lahko rečemo, da so se vsi igralci prav izredno izkazali s svojimi vlogami, nekateri izmed njih so celo resnični talenti.

V imenu SHPZ je pozdravil Justo Košuta ki se v počastitev Meseca prijateljstva s ga tržaškega vprašanja za v obrambo miru, kakor tudi za pravično rešitev našega tržaškega vprašanje za ustanovitev STO.

Nastopil je nato ricmanjski pevski zbor pod vodstvom Mira Berdona, ki je izredno lepo zapel nekaj pesmi, med njimi «Na planine», «U boj, u boj!», «Delavsko» in druge. Lahko rečemo, da so ricmanjski pevci zadnje čase izredno napredovali in prepričani smo, da bi mnoga društva rada navdušeno pozdravila v svoji sredi njihov nastop.

V imenu PD «Kolarič» se je navzočim in dragim gostom zahvalil predsednik Peter Viola.

JG.

V novo leto z novo izkaznico

(Nadaljevanje z 2. strani)

s klerikalno diktaturo, ki so mu jo hoteli vsiliti demokristjani z De Gasperijem na čelu. Pošten delovni človek gleda danes bolj kot kdaj koli prej v komuniste, jih ceni, ker so edini, ki so, tudi v teh razburjenih dneh pokazali, katera je edina pravilna pot za naše prebivalstvo. Nismo iskali novih rešitev, temveč smo ponovno potrdili, za kar se od podpisa mirovne pogodbe borimo, to je, za Svobodno tržaško ozemlje ob strani matere slovanstva, velike Sovjetske zveze.

Približajmo se brez vsakega sektaštva vsakemu poštenemu Slovencu, prijateljsko se z njim pogovorimo, povejmo odkrito, kaj je in za kaj se bori Komunistična partija. Dolžnost je naša, da mu pomagamo, da stopi na pravo pot delavskega razreda, v naše komunistične vrste.

MARKOVIC ALOJZ - ZVONKO

Izobilje v SZ

(Nadaljevanje s 3. strani)

krat bodo povečali izdelavo obutve iz lakastega usnja, žameta in belega ševroja.

Ni dvoma, da bodo sovjetski ljudje izpolnili te veličastne naloge, ki stoje pred njimi. V teh nalogah vidijo dokaz, da je politika njihove vlade, pravilna politika, resnično boljševiška, na temelju katere z naglimi in odločnimi koraki napredujejo po poti komunistične graditve.

Vzporedno z mogočnim dvigom življenjske ravni sovjetskega ljudstva se še bolj krepi ljubezen delovnih ljudi vsega sveta do Sovjetske zveze. Porast blagostanja sovjetskih ljudi še bolj razgalja protisovjetsko klevetniško gonjo imperialistov in njihovih hlapcev, med katerimi stoje v prvi vrsti titovci.

Zato narodi vsega sveta pozdravljajo Sovjetsko zvezo, velesilo miru in blagostanja!

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

Z ZBOROVANJ BORCEV N.O.V. IN POLITIČNIH PREGANJANCEV

Poziv Mednarodni zvezi borcev, naj intervenira pri OZN za pravično rešitev tržaškega vprašanja - Partizani in bivši preganjanci se bodo postavili na čelo borbe proti vsem provokacijam

V nedeljo sta se, ob navzočnosti stotin navdušenih partizanov in bivših političnih preganjancev vršili najavljeni zborovanji sil osvobodilne borbe v Trstu in Nabrežini.

V Trstu je zborovanje borcev za svobodo otvoril tov. Calabria, ki je poudaril, da je uresničenje sklepa zadnjega kongresa za sklicevanje podobnih zborovanj postalo posebno potrebno sedaj, spričo novih in resnih dogodkov, ki zahtevajo od vseh borcev za svobodo, da odločno zavzamejo svoje stališče.

Nato je podal besedo tovarišici Mariji Bernetičevi, bivši politični preganjanki in partizanski borbi, ki je v svojem govoru razgalila vse protide mokratične manevre na škodo našega prebivalstva ter odgovornosti za krvave spopade v dneh 5. in 6. novembra. Tov. Marina je v zaključku pozvala na budnost in borbo proti provokacijam fašizma, tako italijanskega kot titovskega, na enotnost za mirno sožitje prebivalstev našega Ozemlja, za neokrnjenost njegovih meja, za svobodo in mir.

Sledil je tov. Vidali, ki je omenil dve slavni obletnici teh dni, Oktobrsko revolucijo in obrambo Madrida, ter poudaril koliko hvaležnosti dolgujejo demokrati ustvarjalcem socializma in veliki in mogočni Sovjetski zvezi ter borcem za svobodo Španije, ki danes ječi pod jarmom Franca, ki hoče iz Španije napraviti atlantsko vojno bazo.

V zaključku so navzoči soglasno odobrili resolucijo, v kateri je izražena obsodba zadnjih nemirov v mestu in na podeželju, potrjena zahteva po ustanovitvi STO in pozvana Mednarodna zveza borcev osvobodilne borbe, naj intervenira pri OZN, da bi poslala v Trst komisijo, ki naj izvrši preiskavo o zadnjih krvavih dogodkih in odgovornostih ter ugotovi težko stanje v obeh conah in odredi demokratični plebiscit. V zaključku resolucije se bivši politični preganjanci in partizani obvezujejo, da se bodo postavili na čelo prebivalstva v borbi proti vsem provokacijam, za zaščito našega prebivalstva in njegove imovine, za obrambo demokratičnih in ljudskih organizacij in njihovih sedežev. Iz zborovanja je bil poslan tudi solidarnostni pozdrav tovarišem Dušanu Lovrihi, Petru Viola, Alojzu Pircu in Darku Coku, ki so bili zadnje tedne napadeni od titofašistov. V pozdravu zagotavljajo borci osvobodilne borbe, da bodo prizadetim tovarišem stali vedno ob strani v borbi proti fašizmu in titovstvu, v obrambi političnih in gospodarskih koristi vsega prebivalstva, da na STO zavlada mir, spokojnost in blaginja.

Tudi v Nabrežini se je vršilo uspelo zborovanje v navdušenem in borbenem ozračju. Star antifašistični borec Ferdi Rukin, in tovariš Ado Slavec, bivši partizanski oficir v jugoslovanski armadi, sta zbranim borcem govorila o današnji situaciji in o temu, kar čutijo vsi borci osvobodilne borbe spričo novih fašističnih in titovskih provokacijah. Tudi iz Nabrežine je bila poslana Organizaciji združenih narodov zahteva po preiskavi o stanju v obeh conah STO in po plebiscitu. Obenem je bil poslan tudi poziv Mednarodni zvezi borcev osvobodilne borbe, naj v tem smislu posreduje pri OZN.

Iz nabrežinskega zborovanja je bila poslana senatorju Parriju, enemu izmed voditeljev italijanske osvobodilne borbe, ki ima sedaj proces proti fašističnim obrekovalcem, naslednja brzojavka: «Partizani, oficirji, aktivisti, uporniki, antifašistični preganjanci, deportiranci, zaporniki, sorodniki padlih devinsko-nabrežinske občine STO pri jugoslovanski meji zbrani na zborovanju, ti pošiljajo bratski pozdrav in izraze brezpogojne solidarnosti v borbi proti starim in novim kanaljam. Živela osvobodilna borba!» Zanimivo je, da poštni urad v Nabrežini ni hotel sprejeti brzojavke zaradi izraza «stare in nove kanalje» Tudi s popravkom «stari in novi fašisti» je ni hotel sprejeti, tako da so bili pošiljatelji prisiljeni brisati omenjeni izraz na brzojavki. Ta dogodek najbolje priča kakšni elementi gnezdijo še vedno v nekaterih državnih uradih.

V četrtek se je vršilo zborovanje borcev osvobodilne borbe tudi v Sv. Križu, kjer sta zbranim partizanom in političnim preganjancem govorila tov. Ado Slavec, Vittorio Pocecai in Virgilij Sulčič. Dvorana je bila nabito polna. Z zborovanja sta bili poslani resoluciji Mednarodni zvezi borcev osvobodilne borbe in OZN v zvezi s tržaškim vprašanjem. Senatorju Parriju pa so poslali solidarnostno brzojavko.

Tržaški brezposelni delavci demonstrirajo po mestnih ulicah

Dovolj je obljub - Delavci hočejo dela in kruha!

V trenutku, ko gre naš list v tisk, so po mestu mnogo večje demonstracije, kot so bile včeraj. Demonstranti se obnašajo zelo disciplinirano in mirno zahtevajo od merodajnih oblasti pošteno delo in kruh.

«Hočemo delo», tako je odmevalo v četrtek dopoldne po ulicah tržaškega mesta. Na stotine demonstrantov se je že v jutranjih urah zbralo pred sedežem urada za delo na Oberdanovem trgu. Po kratki demonstraciji je množica vdrla v urade, kjer so nekateri provokatorji razmetali sezname brezposlenih delavcev. Za tem so se demonstranti napotili na Veliki trg, kjer so prav tako skandirali «Hočemo delo! Hočemo kruh!»

Bila je to spontana manifestacija brezposelnih delavcev, ki že toliko časa zaman čakajo na kakršno koli zaposlitev. To neskončno čakanje pomeni za nešteto družin pravo tragedijo z vsemi njenimi posledicami materialnega in moralnega značaja. Zato pa se ni čuditi, da množice izgubljajo potrpljenje.

Do četrtkove demonstracije pa je prišlo predvsem zaradi odpustov delavcev, ki so bili zaposleni pri okupacijskih oboroženih silah. Kot je znano so v tem tednu merodajne oblasti nakazale določeno vsoto ustanovi SELAD zato, da zaposli omenjene delavce. Do tega je prišlo po zaslugi energičnega posredovanja naših sindikatov tu v Trstu, kakor tudi predstavništva CGIL v Rimu. Brezposelni delavci, ki že dolgo čakajo na delo so se čutili prizadete zaradi tega ukrepa. Zato pa so uprizorili spontano demonstracijo proti «favoriziranju» nekaterih.

Medtem ko je množica skandirala na Velikem trgu so se predstavniki Enotnih sindikatov in Delavske zbornice razgovarjali z županom o ukrepih, ki bi jih bilo potrebno podvzeti za takojšnjo zaposlitev čim večjega števila brezposelnih.

Po demonstraciji so se stotine delavcev napotile v občinsko menzo pred kolodvorom, kjer so s pooblastilom občinskih funkcionarjev použile primerno kosilo popolnoma brezplačno. Torej ni res, kar so poročali nekateri listi, češ, da so manifestanti napravili tudi nekaj škode v omenjeni menzi. Dejstvo pa je, da so se v vrste manifestantov vrinili tudi nekateri titovski provokatorji, ki so poskušali doseči to, da bi se dostojna manifestacija prevrgla v razgrajanje.

Aktiv KP

Kot običajno, je bil tudi v torek osrednji aktiv KP v Kinu ob morju, na katerem je govoril tov. Vidali. V svojem referatu je podrobno analiziral sedanji položaj, v katerem se nahaja tržaško vprašanje. Ob tej priliki je objasnil tudi linijo, ki je bila sprejeta na zadnji seji CK ter nakazal naloge, ki stoje v tem trenutku pred vsemi tržaškim ikomunisti. Za tem pa je govoril tudi o obnavljanju članskih izkaznic ter o rekrutaciji novih tovarišev.

Na torkovem aktivu so bile nagrajene sekcije, ki so se najbolje izkazale v «Mesecu tiska». Prvo nagrado je dobila šentjakovska sekcija, ki je prekoračila svoj zadatek za 40%. Na drugem mestu se nahajata magdalenska in pončanska sekcija; sledijo pa sekcije Sv. Ivan, Curiel, Skedenj, Barkovlje, Sv. Alojz, Pečar in Rocol.

Predavanje P. Robottija

Združenje «Trst-ZSSR» priredi v torek ob 20. uri konferenco v Kinu ob morju. Na njej bo govoril tov. Paolo Robotti, ki je mnogo let prebival v Sovjetski zvezi in ki je ob povratku v Italijo napisal knjigo «Nell'Unione Sovietica si vive così» (V Sovjetski zvezi se tako živi). Na konferenci v Trstu bo govoril o temi: «Ljudje v borbi za osvojitev naravnih sil»

* * *

V nedeljo 22. novembra ob 10. uri bo predaval v Kinu ob morju tov. Bonomo Tominez, namestnik glavnega tajnika Enotnih sindikatov, ki je preteklo leto obiskal deželo socializma. Predaval bo o temi: «Kako živi sovjetski delavec». Ob tej priliki bodo predvajali sovjetski barvani film «Urali». Vstop z izkaznico Enotnih sindikatov.

Proslave Oktobrske revolucije v Barkovljah: nocoj, v soboto, 21. t. m. bo pri Rumeni hiši proslava 36-obletnice velike Oktobrske revolucije

Za teden dni

Sobota, 21. - Kolumban (Sčip)
Nedelja, 22. - Cecilija
Ponedeljek, 23. Klemen (Milivoj)
Torek, 24. - Janez od Križa
Sreda, 25. - Katarina
Četrtek, 26. - Konrad
Petek, 27. - Valerijan

ZGODOVINSKI DNEVI

21. 1694. se je rodil Fr. M. Voltaire, froncoski filozof in pisatelj.
21. 1844. je umrl slavni ruski basnopisec I. A Krilov.
23. 1747. se je rodil Žiga Zois, mentor in podpornik slovenske književnosti.
24. 1906. je mrl v Gorici Simon Gregorčič, slovenski pesnik.
25. 1914. je umrl Davorin Jenko, slovenski skladatelj.
27. 1943. je v skrivnostnih okoliščinah padel pri Bihaču Ivo Ribar-Lola, sekretar CK SKOJ.

RADIO ODDAJE

TRST II.

SOBOTA: 13. Sramej kvintet in pevski duet - 15. Jarnović in Dobronić - dva hrvatska skladatelja Slovenski motivi - 21. Malo za šalo - malo zares - 21.30 Dvorakovi slovanski plesi.

NEDELJA: 8.45 Kmetijska oddaja - 12. Od melodije do melodije - 13. Glasba po željah - 17. Koncert zbora iz Mačkolj - 18.40 Koncert planista G. Devetaka - 21. R. Strauss: «Kavalir z rožo», 1 in 2 del.

PONEDELJEK: 14. Lahke melodije igra Franco Russo - 18.40 Koncert pianista Gojmira Demšarja - 19. Mamica pripoveduje - 22. R. Strauss: «Kavalir z rožo» - 16. Oddaja za najmlajše - 16.30 3. dejanje.

TOREK: 13. Glasba po željah - 18.40 Koncert saksofonista Ljubivoja Slamiča - 19. Sola in vzgoja - 20.30 Pevski tercet - 21. Radijski oder - Bayard in Veiller: «Proces proti Mary Dugan».

SREDA: 19. Zdravniški vedež - 21. Aktualnosti - 21.40 Koncert violinista prof. Karla Sancina - 23. Nočni motivi.

ČETRTEK: 13. Pevski duet in harmonika - 19. Mamičina pravljica - 21.30 Koncert tenorista Renata Kodermaca - 22.30 Koncert pianistke Jelke Suhadolnik - Zalokarjeve.

PETEK: 13. Glasba po željah - 20.05 Slovenski motivi - 21. Tržaški kulturni razgledi - 21.40 Koncert pianistke prof. Mirce Sancinove - 22.15 Iz angleških koncertnih dvoran.

Vsi proti razkosanju

(Nadaljevanje s 1. strani)

glasuje v dveh delih, ker se skupine, ki jih predstavlja strinjajo z zaključki, ne pa z uvodom resolucije.

Spremembe, ki jih je Giampiccoli predlagal so italijanske skupine odbile zaradi česar so se indipendentisti in Agneletto vzdržali glasovanja. Vsi ostali svetovalci so glasovali za resolucijo. S tem je bil dosežen važen korak naprej, ker se je dejansko ves tržaški občinski svet soglasno izrazil za plebiscit in prihod komisije OZN na naše Ozemlje, ki naj ugotovi težko stanje na našem Ozemlju, ter s tem obsodil vsako razkosanje in mešetarjenje.

Naj omenimo še, da se titovski svetovalec dr. Dekleva ni udeležil niti ene od zadnjih občinskih sej, na katerih se je razpravljalo za nas tako važno vprašanje.

Na torkovi seji je bila v zvezi z zadnjimi nemiri, nasilji in razdejanji na škodo posameznih državljanov, strank in političnih gibanj soglasno odobrena naslednja resolucija:

«Tržaški občinski svet, po obširni razpravi v dneh 9., 11. in 13. novembra 1953, pozivajoč se na točne zahteve vsebovane v odobrenih resolucijah in obžalujoč, da so organi javne varnosti razdejali, napadli in niso ščitili sedežev strank in drugih ustanov, upoštevajoč nujno potrebo, da se prebivalstvu področja povrnejo jamstva popolnega spoštovanja legalnosti, medtem ko se obrača za solidarnost na vse občine sveta v protestu proti kršenju oblastvenih predpravic in občinske samouprave, zahteva uvedbo takojšnjih in učinkovitih ukrepov za dolžno zaščito političnih in civilnih pravic ter imovine državljanov in političnih organizacij vseh občin področja, da se tako konča z nasiljem in samovoljo.»

Za to resolucijo so glasovali vsi svetovalci. Tov. Pogassi je v svoji glasovalni izjavi omenil, da je komunistična skupina predložila že v petek resolucijo proti nasiljem in razdejanjem sedežev političnih strank in gibanj ter zahteval, da se prizadetim izplača odškodnina za pretrpljeno škodo. V nadaljevanju svojega govora se je pozival na haaško konvencijo, ki določa, da morajo celo okupacijske sile spoštovati obstoječe zakone v zasedenem ozemlju. Zato je čas, da ZVU spozna, da tu ne more delati kar hoče, ker je prejela mandat od OZN in VS in mora spoštovati jamstva, ki jih določa mirovna pogodba.

Prvi del torkove seje je bil posvečen raznim vprašanjem med katerimi je tov. Radich postavil vprašanje spora v ACEGAT in vprašanje zaposlitve bivših nameščencev vojaških sil, za katere krožijo govorice, da bodo zaposleni pri ustanovi SELAD ali da bodo zato odpustili 10 odst zaposlenih specializiranih delavcev. Na prvo vprašanje je župan odgovoril, da bo o zadevi pri ACEGAT razpravljal mestni svet, na vsak način pa najtov. Radich počaka za izčrpen odgovor na odbornika Carra, ki je odsoten zaradi bolezni. Na drugo vprašanje je svet. Visintin izključil možnost odpustov zaposlenih delavcev.

"MESEC PRIJATELJSTVA S SOVJETSKO ZVEZO"

VELIK USPEH predavanj o SZ

Vse dosedanje prireditve v okviru «Meseca prijateljstva s Sovjetsko zvezo» so zelo dobro uspele. V mnogih krajih, na sedežih dem. društev in tudi v raznih dvoranah so predvajali sovjetska filma «Vzgoja čustev» in «Socialistična Moskva». Na Proseku so predvajali oba filma v kinodvorani. Tamkajšnji prijatelji in Prosvetno društvo «Ivan Vojko» so omogočili brezplačno predvajanje filmov. Dvorana je bila nabito polna občinstva.

V nedeljo popoldne je v Podlonjerju govoril o Sovjetski zvezi tov. Gombač. Tudi tu je bila udeležba zelo številna. Tovrstna prireditev je bila tudi pri Sv. Ani. V Ricmanjih so imeli v soboto proslavo Oktobrske revolucije. Govoril je tov. Zvonko. Isti večer je bila prav lepa prireditev v Nabrežini, kjer je govorila tov. Mira. Dolinski župan, tov. Lovriha pa je govoril v Prebenegu. Ob tej priliki so se zbrali v vaški dvorani skoraj vsi vaščani. Tov. Lovriha je govoril tudi o naših perečih vprašanjih, katera naše ljudstvo silno zanimajo.

Dosti energije so naši nasprotniki in sovražniki Sovjetske zveze porabili za to, da bi ohromeli ljubezen, ki jo naše ljudstvo čuti in goji do dežele miru in socializma, do Sovjetske zveze, toda vse zaman. Ta ljubezen je neomajna. To nam potrjuje tudi udeležba na vseh prireditvah, kjer se govori o Sovjetski zvezi, kakor tudi udeležba na proslavah Oktobrske revolucije, ali pa na prireditvah, ki se vrše v okviru «Meseca prijateljstva s Sovjetsko zvezo».

OZN NAJ VPRAŠA ZA mnenje ljudstva glede STO

S seje občinskega odbora v Dolini - Sedanja negotovost povzroča resne posledice na gospodarskem polju - Zastoj pri izvajanju javni del

V torek se je vršila v Dolini redna seja občinskega odbora, na kateri so poleg normalnih administrativnih zadev razpravljali tudi o najnovejši situaciji v zvezi s tržaškim vprašanjem.

Po obširni razpravi o tej zadevi, je odbor sklenil odposlati štirim velesilam, ter Italiji, Jugoslaviji in OZN resolucijo, ki jo spodaj objavljamo.

Da bi bila ta intervencija občinskega odbora, ki je izraz volje velike večine občanov, čim učinkovitejša, je občinski odbor predložil tudi statistično dokumentacijo o številu prebivalstva v občini, o gospodarskem stanju in o povezavi tega dela podeželja z mestom, od katerega se ga hoče odtrgati.

RESOLUCIJA

Občinski odbor za občino Dolina, zbran na svoji redni seji z dne 17. t. m., po obširni razpravi dogodkov, ki so sledili objavi Anglo-ameriške note z dne 8. oktobra t. l. glede STO in po preučitvi najnovejših predlogov s strani jugoslovanskih državnikov, na podlagi katerih naj bi se tržaško vprašanje rešilo s prepustitvijo Trsta Italiji in priključitvijo ostalega dela cone «A» k Jugoslaviji,

ugotavlja,

da so ti predlogi nesprejemljivi za prebivalstvo naše občine in proti njegovim interesom, ker uresničitev zgoraj omenjenih predlogov zahteva odcepitev te občine v celoti od Trsta, kar bi pomenilo neizbežno in splošno gospodarsko propast naših vasi in njih prebivalstva.

Naše prebivalstvo je v veliki večini sestavljeno od delavcev, ki so zaposleni v tržaških tovarnah in v drugih podjetjih od koder črpa zaslužek za svoj obstoj. Ostali del, ki se bavi s kmetijstvom, je ravno tako tesno povezan s tržaškim trgom.

Zaradi tega občinski odbor apelira na O.Z.N. in na vlade ZDA, V. Britanije, ZSSR, Francije, Italije in Jugoslavije, da pri odločanju o pripadnosti STO upoštevajo omenjena dejstva, v korist našega prebivalstva.

Kakršno koli odločitev v zvezi s STO, ki bi ne upoštevala teh dejstev, bi bila v nasprotju z interesi našega ljudstva, katero zahteva naj OZN potom svoje komisije, vpraša prebivalstvo za mnenje predno bi se kaj odločilo.

* * *

Razni predlogi in provokacije proti STO, katerim smo priča v zadnjih dveh mesecih, imajo težke posledice ne samo na političnem, temveč tudi na gospodarskem področju v mestu in na podeželju.

Zasluga titovskih razgrajačev se ne omejuje samo na ustrahovanje, grožnje in teroristične izpade proti slovenskemu življu, temveč sega z vplivom tudi na poslabšanje življenskih pogojev naših ljudi na ekonomskem polju.

Nekateri primeri ki so se dogodili v Dolinski občini nam to potrjujejo. Pretekli teden je tvrdka za vzdrževanje cest (USVS) stavila na dražbo dve deli v dolinski občini in sicer: izpopolnitev tlaka na boljunškem trgu za 800 tisoč lir in popravilo ceste iz Bazovice v Drago. Dražbi se nista vršili, ker se nobena tvrdka ni javila.

17. t. m. pa je občina postavila na dražbo dela za gradnjo javne kopalnice v Boljuncu, ki bi stala 5. milijonov lir. Istotako se tudi ta dražba ni vršila, ker se je odzvala samo ena tvrdka. Jasno je, da taki primeri škodujejo gospodarskim razmeram na vaseh, onemogočajo zaposlitev brezposelnih domačinov in istočasno ovirajo reden potek izvedbe občinskih gospodarskih načrtov in javnih del. Razne tvrdke, medtem ko sprejemajo dela v mestu po nenavadno ugodnih cenah, utemeljujejo to svoje stališče napram podeželju s tem, da je tu situacija nemirna nesigurna, itd., za kar nedvomno nosijo največjo krivdo titovski razgrajači in njihovi beograjski voditelji, z njihovimi nesprejemljivimi predlogi.

Obvestilo kmetijskega nadzorništva

Področno kmetijsko nadzorništvo bo izjemoma razdelilo pogače koruznega jedrca po polovični ceni.

Razdeljevanja bodo lahko deležni vsi rejci odbranih krav, ki so vpisane v rodovniško knjigo in rejci, ki lahko dokažejo, da redijo teleta omenjenih krav (samice), rojena med junijem-novembrom t. l.

Vabimo zainteresirane živinorejce, da dvignejo za vsako rejeno tele pri Področnem kmetijskem nadzorništvu Ulica Ghega 6 (soba) 4 - tozadevno nakazilo za dva stota pogače po polovični ceni.

Ker znaša cena pogače 5.200 lir za stot, mora živinorejec ob dvigu nakazila, položiti vsoto 5.200 lir, ki odgovarja polovični ceni dveh stotov krmila.

Prihodnji teden bo izšla v Trsta brošura «Sangue su Trieste» (v italijanščini) z vrsto govorov in člankov tov. Vidalija o tržaškem vprašanju. Obsegala bo 56 strani in bo stala 60 lir. V prodaji bo pri vseh raznašalcih našega tiska.

V prodaji je knjiga «Nell'Unione Sovietica si vive così» (pisana v italijanščini), ki jo je sestavil tov. Robotti, ki bo v torek predaval v Trstu. Delo je zelo zanimivo in bogato dokumentirano. Stane 200 lir. Naš sodelavec nam je dostavil recenzijo, toda zaradi pomanjkanja prostora jo bomo objavili prihodnjič.

Delegacija odpuščenih delavcev pri predsedniku cone Vitelliju

Nadaljnje intervencije Zveze enotnih sindikatov

Delegacija delavcev, odpuščenih z dela pri vojaških silah, ki je šla pred par tedni v Rim v spremstvu sekretarja Zveze enotnih sindikatov, zato da opozori italijansko vlado na resne razmere, v katerih se nahajajo prizadeti delavci, je bila ta teden sprejeta pri predsedniku cone, dr. Vitelliju. Delegacija je predsednika cone vprašala, kako je z obljubami, ki jih je v Rimu dal minister Scocca. Dr. Vitelli je povedal, da je bil v ta namen določen poseben fond, v sklopu SELADa. Ta ustanova bo do 31. decembra t. l. zaposlila 1.000 delavcev. Seveda bodo za to prišli v poštev samo moški.

Toda pri zasedbenih silah je delalo tudi mnogo žensk, ki so danes na cesti.

V sredo je bila dveurna stavka delavcev in nameščencev ACEGATa. Omembe vredno je zlasti dejstvo, da je bila tudi ta stavka popolnoma kompaktna. To je dovolj zgovoren opomin za vodstvo ustanove, ki naj ve, da so delavci in nameščenci naveličani samih obljub in da ne bodo trpeli še nadaljnjega zavlačevanja rešitve vprašanj, zaradi katerih so že večkrat stopili v stavko.

* * *

Delavci ladjedelnice Sv. Marka so pred par dnevi odposlali gen. Wintertonu, prof. De Castru, predsedniku cone in županom občin cone A pismo, v katerem objasnujejo položaj, v katerem se nahajajo. V omenjenem pismu obenem pozivajo merodajne oblasti, naj podvzamejo konkretne ukrepe za to, da se ladjedelnicam zagotovi delo v polni zmogljivosti. Pismo bomo objavili v celoti prihodnji teden.

Zveza bivših partizanov in Zveza bivših političnih preganjancev STO, zvesti idealom in ciljem, s katerimi so se njuni pripadniki borili proti fašističnim in nacističnim zatiralcem, priredita v nedeljo dve zborovanji in sicer:

NA OPČINAH
Pričetek ob 9.30.
Govorila bosta tov.:
Riko Malalan in
Alessandro Destradi
predsedoval bo tov.
Rudi Wilhelm
V SV. BARBARI
ob 16. uri
Govorila bosta tov.:
Vittorio Vidali in
Ado Slavec
Predsedoval bo tov.
Giovanni Postogna
Vabimo k udeležbi vse člane!

Vprašanje vojne odškodnine

Vprašanje vojne odškodnine še vedno ni rešeno. Tisti, ki bi morali to zadevo rešiti, jo že vrsto let zavlačujejo. Poravnava vojne odškodnine mora biti zajamčena s posebnim zakonom. Toda do sprejetja tega zakona še ni prišlo. Rimski vladi se nič ne mudi v tem pogledu. Kot vsi ostali zakoni Italijanske republike bo tudi zakon o izplačilu vojne odškodnine avtomatično raztegnjen tudi na naše področje. Zato je vse to odvisno od Rima. Izgleda, da bodo v kratkem v rimskem senatu načeli razpravo o tozadevnem zakonu. Tozadevni zakonski osnutek, o katerem bodo razpravljali v že omenjenem senatu, predvideva izplačilo odškodnine za pohištvo, perilo, obleke, za nepremičnino itd, kakor tudi za poljedelsko orodje na podlagi cen, ki so veljale 30. junija 1943 pomnoženo s 15.

Tudi pri nas vlada veliko zanimanje za vprašanje vojne odškodnine. V naši coni prebiva preko 30.000 vojnih oškodovancev.

Na podlagi že omenjenega zakonskega osnutka bodo tistim oškodovancem, ki bodo sami poskrbeli za obnovo stanovanjske hiše dodelili nekako posojilo za dobo 30 let z 4 odst. obresti.

Odškodnina in prispevki za stanovanjske hiše, ki ne znašajo preko 2 milijonov lir, bodo izplačani v enem samem obroku, če znaša preko 2 milijonov lir v šestih obrokih; za večje vsote je tudi več izplačevalnih obrokov. Do vojne odškodnine imajo pravico tudi oškodovanci ozemelj, ki so nekoč pripadala Italiji in ki so potem, ko je bila škoda povzročena, izgubili italijansko državljanstvo brez lastne volje. Za likvidacijo odškodnine, ki je bila povzročena na ozemlju, ki tvori današnje STO, kakor tudi na ozemljih, ki ne pripadajo več Italijanski republiki je bila imenovana posebna komisija.

Jercog Vitko iz Doline 135, ki ga vidimo na sliki v «zlatih» časih kot zastavonošo fašističnega galiardetta v družbi znanega fašističnega tajnika za dolinsko občino Rovinettija in drugih črnosrajčnikov. Tudi v titovskih vrstah je v ospredju; in se ponaša kot titovski priganjač v Dolini. — Na dan vseh svetih letos je skušal proslavljati žrtve fašizma pri spomeniku v Dolini. Pretekli teden pa je izjavil nekemu nemškemu novinarju, ki je prišel v Dolino, da je naše ljudstvo stoodstotno za Jugoslavijo. Baje je tudi avtor podle laži, ki jo je napisal «Primorski dnevnik», češ da je dolinski župan, tov. Lovriha, istemu novinarju izjavil, da je vse naše ljudstvo za Italijo. — Torej res dosleden, g. Vitko, kar tako naprej, vedno v družbi svojih!

PROCES PROTI TITOVSKI TOLPI IZ CONE B

MILA OBSODBA: 10 DNI ZAPORA

Na zavezniškem sodišču se je v torek vršil proces proti skupini titovskih provokatorjev, ki so jih zasačili pred tednom dni na Opčinah, ko so metali razne po svoji vsebini nesramno podle letake in pisali znana gesla v korist beograjskemu dučeju, kateremu pomagajo pri njegovem dičnem trgovanju z našimi življenji. To so nedvomno organizirani, plačani aktivisti, ki so se vtihotapili v našo cono, da bi tu s svojim početjem terorizirali naše mirno prebivalstvo ter ustvarjali nerede.

Obtoženi so bili zaradi tajnega prekoračenja meje, trosenja nedovoljenih letakov in pisanja po zidovih in cestah. Na procesu sta nastopila dva policijska stražnika, ki sta obtožence aretirala na Opčinah, v bližini sedeža naše Partije, kjer so pisarili po zadovih in trosili letake ter dva funkcionarja preiskovalnega oddelka, ki sta jih zaslišala. Funkcionar Grazioli je povedal da so se titovci, razen Emilija Orsinija, ki je doma iz Bazovice, organizirali v Kopru in Pirranu, prišli tajno v Škofije od koder jih je neki neznanec odpeljal na Opčine, kjer so se baje sestali z nekim drugim tudi «neznancem», ki jim je izročil letake in barve za napise. Čudno, da ni mogel preiskovalni odsek nič točnejšega ugotoviti o teh neznancih, saj je že na prvi pogled jasno, da gre tu za dobro organizirane ljudi in akcije.

Titovski provokatorji so se s svoje strani — očividno dobro poučeni — zagovarjali, da so prišli tajno v našo cono, ker so po časopisju izvedeli o manifestacijah in so hoteli baje tudi oni izraziti svoje mnenje. Zato so se sami od sebe organizirali in prišli trositi letake po dvoriščih in packati zidove in ceste naših vasi. Predsedujoči major Grabb jih je vprašal kako so prekoračili mejo, ni jih pa vprašal kje so dobili letake. Ali so jih na svoje stroške tiskali?

Branilec odv. Tončič je skušal v svojem govoru prikazati vso stvar kot brezpomembno in trdil, da so vsi nedolžni. Tajno prekoračiti demarkacijsko črto ni zločin, zato bi jih mogli enostavno izgnati iz naše cone.

Sodišče je po kratkem posvetovanju obsodilo Avgusta Bordona in Josipa Visintina na deset dni zapora zaradi tajnega vstopa v našo cono in pisanja gesel, Karla Markežiča, Maksa Tomažiča, Danila Colja, Antona Humarja in Josipa Pocceca tudi na deset dni zapora zaradi trošenja nedovoljenih letakov, Emilija Orsinija pa je oprostilo. Po prestani kazni, ostalo jim je še tri dni zapora ,so bili izgnani iz našega področja. Ta razmeroma mila kazen, ne more kot vzpodbujati titovske provokatorje, da še nadalje prihajajo v naše vasi in nadaljujejo s svojim prokatorskim delom.

LJUDSKA PROSVETA

Vsem prosvetnim društvom in članstvu!

Slovensko hrvatska prosvetna zveza poziva vsa včlanjena društva, kakor tudi posamezne člane, naj v tem resnem zgodovinskem trenutku, ko protiljudske sile pretijo z razkosanjem našega Ozemlja, zastavijo vse svoje moči za udejstvitev Svobodnega tržaškega ozemlja!

V ta namen naj društva, kakor tudi posamezniki, odpošiljajo dopise in resolucije s podpisi, naslovljene Varnostnemu svetu OZN, mednarodnim ustanovam in organizacijam, ministrom itd. z zahtevo za uresničenje STO.

Društva in posamezniki, pridobivajte zaveznike, da v čim večjem številu skupno preprečimo zle nakane imperialistov in njihovih trabantov Tita in Pelle!

Slovenci! Skupno z demokratični Italijani preprečimo razkosanje našega Ozemlja ter zahtevajmo spoštovanje mirovne pogodbe in uresničenje STO! V skrajnem primeru pa naj se spozna ljudsko mnenje na podlagi plebiscita, ki naj vsebuje tudi točko za STO.

* * *

«Divji in nedeljski lovci» v Boljuncu.

Jutri v nedeljo 22. t. m. bo gostovalo v Boljuncu PD «Slavec» iz Ricmanj s svojo dramsko skupino, ki bo uprizorila zelo uspelo zabavno komedijo v 4 dejanjih «Divji in nedeljski lovci», s pevskim zborom in godbo, ki bo igrala koncertne in druge skladbe pred in med igro, kakor tudi v veselem razpoloženju po prireditvi. Priporočamo obilen obisk, da s tem dostojno sprejmemo ricmanjske goste, ki pridejo tudi k nam v Boljunec pokazat uspehe svojega plemenitega kulturnega stremljenja na področju odrske umetnosti, petja in glasbe. Pridite,